წელიწადი მესამე — ფასი 7 კაპ. — სამშაბათი, 3 იანვარი, 1917 წ. № 2

საქართველო

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება „საქართველოს“ რედაქციასა და კანტორაში ყოველდღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9—3-მდე.

ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობანი.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: თბილისში, მოსკოვის ქუჩაზე, № 4.

ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისათვის: Тифлисъ, редакція „Сакартвело“, поч. ящикъ № 76

განცხადების ფასი

ჩვეულებრივი სტრიქონი (35 ასო) გვერდზე პეტიტით 1 მან. 20 კ. ფოლიოს ბოლოს ბოლო-კანელზე—20 კ., ბოლოს ბოლოს მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტი 1 გვ. ელირება 50 კ. 4-ზე 30 კ., ტექსტში—80 კ. სამგლოვიარო განცხადება თითოეულ ზომით 15×2 ღირს 6 მ.; 20×2 ღირს 8 მ., 25×2 ღირს 10 მ. 3 საათის შემდეგ (მიიღება მხოლოდ ა. კალანდაძის სტამბაში) ელირ. მეტი.

დამატებანი № ღირს ყველგან 10 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ყოველდღიური საპოლიტიკო, საეკონომიო და სალიტერატურო გაზეთი

1917 წ. წელიწადი მესამე

„საქართველო“

1917 წ. წელიწადი მესამე

ყოველკვირეულ სურათებიან დამატებით

გაზეთი არის ეროვნულ-დემოკრატიულ მიმართულებისა. განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს ჩვენი ქვეყნის ეკონომიურს ცხოვრებას: ვაჭრობა-მრეწველობისა და სასოფლო მეურნეობის წარმატებას, საპროფესიო და სატესნიკო ცოდნათა გავრცელებას.

გაზეთს საკუთარი კორესპონდენტები ჰყავს საქართველოს მნიშვნელოვან დაბა-ქალაქებსა და სოფლებში და აგრეთვე პეტროგრადსა და მოსკოვში.

გაზეთში უახლოეს თანამშრომლობას ეწევიან:

ავ. აბესაძე, ი. აბულაძე, არქ. ამბროსი (ხელაია), დ. არონიშიძე, ა. ახათიანი, ალ. ახმეტელი, ვ. ბარნოვი, ივ. ბუქურაული, ეკ. გაბაშვილიხა, რ. გაბაშვილი, განდეგილი, გ. გვაზავა, ს. გორგაძე, გ. გორდეზიანი, ვ. გუნია, შალვა დადიანი, ზ. ედილი, ი. ვართაგავა, გრ. ვეშაპელი, ექ. თაყაიშვილი, ინ-ბანი, პ. ინგოროყვა, ჩ. კაპანაძე, დ. კახრაძე, პოლ. კარბელაშვილი, დ. გ. კარიჭაშვილი, დ. კახელი, ეპისკოპოსი კირიონი, ს. კედია, დეკ. ძ. კეკელიძე, დ. კოპალი. ნ. კურდღელაშვილი, Legatus, ეპისკოპოსი ლეონიდე, იას. ლორთქიფანიძე, ნ. ლორთქიფანიძე, ტ. მარგველაშვილი, კ. მაყაშვილი, ი. მაჰვგარიანი, დუტუ მეგრელი, მელანია, შ. მღვიმელი, ნიკო ნიკოლაძე, გ. ყორდანია, გრ. რობაქიძე, გ. საქარიქედელი თედო სახოკია, ტ. ტაბიძე, ი. ფერაძე, შ. ქარუმიძე, ს. ქვარიანი, გ. ქიქოძე, ნ. ყიფიანისა, სვ. ყიფიანი. გ. ყიფშიძე, მიხ. შალამბერიძე, ვ. შალიკაშვილი, პროფ. ა. ცაგარელი, აპ. წულაძე, დ. ჭიაბრიშვილი, ზ. ჭიჭინაძე, სტეფ. ჭრელაშვილი, მ. ჯანაშვილი, ლ. ჯაფარიძე, სამხედრო მიმ. ბ-ნი X.

გაზეთის ფასი: მთელის წლით—15 მან., ნახევარის წლით 9 მან., სამის თვით 5 მან., ერთის თვით ქალაქში 1 მ. 80 კ.

ქალაქ გარეთიდან გაზეთის გაწერა ერთის თვით ფოსტის საშუალებით არ მიიღება.

არა წლიურ ხელის მოწერათათვის გაზეთი თვის პირველ რიცხვიდან იქნება ნაანგარიშევი. წლიურ ხელის მოწერათათვის ფასის შემოტანა ნაწილ-ნაწილადაც შეიძლება შემდეგის წესით: ხელის მოწერის დროს 7 მან., პირველ მარტისათვის 5 მან. და პირველ ივნისისათვის 3 მან.

ვისაც სურს გაზეთის გაწერა წლიურად, ეს უნდა მოიხსენიოს პირველსავე ხელის მოწერის დროს. ✦ რედაქციის მისამართი: თბილისი, მოსკოვის ქ. № 4. ✦ კანტორა ღიაა: დილით 9—3 ს.-დე. საღ. 5—7-დე.

რედაქტორი: სანდრო შანშიაშვილი. გამომცემელი: ამხანაგობა „საქართველო“.

მოსკოვის ქართველთა საზოგადოება გულითადის მწუხარებით აუწყებს ქართველ საზოგადოებას თვისის თანამშრომლის,

სტუდენტის

აპოლონ გაგუნიას

ტრაღიკულ გარდაცვალებას

(1—502—1)

ხარფუხის საზოგადო კლუბი

(მიხეილის პროსპექტი, № 163, საზამთრო შენობა)

სამშაბათს, 3 იანვარს,

სინემატოგრაფი

სიმღერიანი ორკესტრი

სტუმრები საზოგადო წესით. ✦ დასაწყისი საღამოს 8½ საათზე.

(1—353—1)

ახალი კლუბი

ერთი კვირის პროგრამა

2 იანვრიდგან 1917 წ.

ორშაბათს **ქართული წარმოდგენა.**

სამშაბათს **ოპერეტა** „როგორ ლალატობენ ქმრები“.

ოთხშაბათს **გენეფ. ვოლფ-იზრაელისა**

ხუთშაბათს **ქართული წარმოდგენა.** პარასკევს — — — — — —

შაბათს **საქველმოქმედო საღამო.**

კვირას **რუსული წარმოდგენა.**

დასაწყისი: კონცერტებისა საღ. 9 საათზე.
„ წარმოდგენ. „ 8½ საათზე.
„ სინემატოგრაფისა „ 8½ საათზე.

სტუმრები იხდიან კლუბში შესასვლელ ფასს: მამაკაცები 1 მან., მანდილოსნები და სტუდენტები (ფორმით) 50 კაპ.

ქართულ დრამატიულ საზოგადოების

გამგეობა

აუწყებს ბ-ნ წევრთ:

სამშაბათს, 8 იანვარს, ხუთიოს 8 საათზე, თბ. თავად-აზნაურობის ბანკის (ფრეილინის ქუჩა) დარბაზში დანიშნულია

საზოგადო კრების

გაკრძელება.

განსახილველი საგნები:

1) გამგეობის წლიური ანგარიში და მოხსენება.
2) პენსიონერთა საკითხი.
3) გამგეობის და არჩევნიზიო კომისიის წევრთა არჩევა.

(1—354—1)

გ. ლეონიძის

რედაქტორობით

საქართ. საისტორიო-ეთნოგრაფიული საზოგადოება და ქართველ ხელოვანთა საზოგადოება

გამართავენ

ძველ-ქართულ საეკლესიო

ფრესკების გამოფენას

დიდების ტაძარში გოლოვინის პროსპექტზე

გამოფენის პირველ დღეს კვირას, 8 იანვარს 1 საათზე ე. ხ. თაყაიშვილი წაიკითხავს ლექციას ფრესკების შესახებ.

შესავალი ფასი პირველ დღეს არის 1 მან. მოწაფეთათვის 50 კაპ.

გამოცემა ქნ. ეკატერინე მიხ. ერისთავისა.

ნ. ბარათაშვილის ლექსები

და

წერილები სრული აკადემიური გამოცემა სურათებით

გამოცემაში დაიბეჭდება სრული ტექსტი ერთის ვარიანტისა და აღნიშნული იქნება ყოველი, სულ მცირე განსხვავებაც, დანარჩენ ვარიანტებისა.

წიგნს დართული იქნება ვრცელი ბიოგრაფია და წერილები ნ. ბარათაშვილის შემოქმედების შესახებ:

ს. გორგაძის—„ნ. ბარათაშვილის ლექსის ფორმა“.
ე. თაყაიშვილის—„ხელთნაწერის მიმოხილვა“.
ნ. დუბროვსკის—„მსოფლიო სევდა და ნ. ბარათაშვილი“.
ი. მეუნარგიას—„ცხოვრება და პოეზია ნ. ბარათაშვილისა“.
გრ. რობაქიძის—„ნიკო ბარათაშვილი“.
დ. უზნაძის—„პოეტის სული“.

გარდა ამისა თვითეულ ლექსს ექნება დაწვრილებითი ისტორიულ-ბიბლიოგრაფიული განმარტება.

წიგნი შემკული იქნება სამოცზე მეტი სურათით (იმ ადგილებისა და პირების, რომელნიც მოხსენებულნი არიან ნ. ბარათაშვილის ლექსებსა და წერილებში) და პოეტის მრავალი ავტოგრაფით.

სარედაქციო კომისიაში მონაწილეობას იღებენ: კ. აბაშიძე, ი. გრიშაშვილი, ი. გედევანიშვილი, გრ. დიასამიძე, გ. ვეზირიშვილი, ნ. ერისთავი, გ. ლასხიშვილი, ი. ნიკოლაძე, გ. ჟურული, დ. შევარდნაძე, ს. ფირცხალავა.

წიგნის ფასია ხელის მოწერით სამ მანეთ ნახევარი (3—50)

სამასი ცალი დაიბეჭდება სქელ ქაღალდზე და ღირება 5 მან.

✦ **წიგნი გამოვა 1917 წლ. აპრილში.** ✦

ხელის მოწერა მიიღება **თბილისში**—წ.-კ. საზოგადოების მაღაზიაში და „სახალხო ფურცლის“ კანტორაში; **ქუთაისში**—ის. კვიცარიძესთან, იას. ბაქრაძესთან და პ. ყიფიანთან; **ბათომში**—სიმ. მდივანთან და კოტე კობახიძესთან; **ფოთში**—ლ. ჯაფარიძესთან; **სამტრედიაში**—ის. სტურუასთან; **ხონში**—მოს. ჭელიძესთან; **ხოხუმში**—პლ. გელოვანთან; **თელავში**—ივ. პაატაშვილთან; **გორში**—სიმონ მაჭავარიანთან. **ჭიათურაში**—თ. ჯაფარიძესთან. **საჩხერეში**—ანეტა იურკევიჩთან. **ფოსტით გამოწერა შეიძლება ამ ადრესით: თბილისი. „სახალხო ფურცელი“.**

(კვ.—257—7)

ქ. თბილისში დაარსდა

მელნის ქარხანა

„ალაროდია“

ამზადებს საუკეთესო საქანცელარიო მელანს,

ალიზარინის ფერისას

პირველხანად ქარხანა გაჰყიდის მელანს ორ-ორ გირვანქიან ბოთლებით.

ლაზარეთებს ტ სამხედრო დაწესებულებათ შეღავათით დაეთმობათ.

მელანი პირის ფადასალებადაც (კაპიროვკა) კარგია.

დაკვეთა დაუყოვნებლივ სრულდება

ადგილობრივ თუ გაგზავნით.

საჭიროა აგენტები, როგორც თბილისში, აგრეთვე სხვა დაბა ქალაქებშიაც.

მისამართი: თბილისი, მოსკოვის ქუჩა, № 16, „ალაროდია“.

(თ.—228—თ.)

ექიმი

ფონ-ირტელი

(მიხეილოვის პროსპ. 128, კოლოვის ქუჩის კუთხე, 1, შესავალი კრილოვის ქუჩიდან, სახლი ოჰანეზოვისა).

მოსკოვის სახაზინო საავადმყოფოს ყოფილი ორდინატორი, სპეციალისტი დოსტაქრობისა, საშარდე მილისა, სქესობრივი ორგანოებისა, სიფილისისა და მის შედეგებისა (საშარდე მილის დავიწროება), სქესობრივი უძლურებისა, სიმსივნისა, ჭრილობისა, ბუასილისა, თეთრანასი, საშარდე ბუშტის სნეულებისა და საშვილოსნოსი. ორივე სქესის ავადმყოფების მიღება ხდება დილის 9½-დან 1 საათამდე და ნაშუადღევის 5—9 საათამდე.

ერლიხის „914“ და „606“

შეშხაპუნება

ექიმი

ივანე თიკანაძე

დაბრუნდა და განაახლა ავადმყოფების მიღება საღამოს 5—7 საათამდე. მისამართი: კიროჩნის ქუჩა, 18.

ექიმი

პ. ი. გვარჯალაძე

შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან

ავადმყოფებს მიიღებს ყოველდღე საღამოს 6—7 ს., კვირა დღის გარდა. ქსენიევის ქუჩა, № 4, სასტუმრო ვეტცელის გვერდით. ტელეფ. 15—00.

ექიმმა

გ. მ. მუხაძე

იღებს სადოსტაქრო ავადმყოფთ საღამოს 5-6 ს. მდე, კვირა დღეს გარდა

მისამართი: დიდი მთავრის ქუჩა № 67; ოფიცერთა საეკონომიო საზოგადოები. შენობის პირდაპირ; სახლი სვანიშვილისა. ტელეფონი № 5—77.

ექიმი

მ. გ. ვეფხვაძე

ტომსკის უნივერსიტეტის ვენერიულ კლინიკის ორდინატორად ნამყოფი, იღებს ავადმყოფებს კანისა და ვენერიულის სნეულებით ყოველ დღე 3—5 საათამდე, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ, რაზიეზდის ქუჩა, № 19.

დოქტორი ფედეცინისა

მოსე ანთიმოსის ძე

კალანდარიშვილი

უმფროსი ექიმი თბ. კადეტთა კორპუსისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფებს მიიღებს ოლდას ქ. № 3.

გოლოვინის პრ. და საბუნდრო ქუჩის კუთხეში, ფოსტა-ტელეგრაფის პირდაპირ გაიხსნა

ახალი აფთიაქი

პროვიზორის ახმედიანისა

ექიმი

მ. ი. ვაჩნაძე

იღებს **ბავშვთა და შინაგან სნეულ.** ავადმყოფებს **მუდამ** დღე, კვირა-დღის გარდა საღამოს 5—7 საათამდე, ბელინსკის ქ. № 4. (თ.—202—)

„საქართველოს“ ხელისმომწერთა საყურადღებოთ:

ვისაც წლიურ ხელისმოწერის ხვედრი ფული არ შემოუტანია, დღეიდან გაზეთი აღარ გაეგზავნება.

რედაქციის კონტორისაგან ქუთათელ ხელისმომწერთა საყურადღებოდ:

ჩვენი გაზეთი ქუთათელ ხელისმომწერთ გაზეთის გამოსვლის დღესვე დაურიგდებათ ჟურნალ-გაზეთების კანტორის „იმერეთის“ საშუალებით. ვისაც გაზეთი არ მიუღია, უმოწრჩილესათა ვსთხოვთ მიმართონ ზემოხსენებულ კონტორას და სწორი მისამართი წარუდგინონ.

გაზეთ „საქართველო“ზე ხელის მოწერა მიიღება:

ბ ა ქ ო ში

1) ძმათა ბოსტოღლანაშვილების მაღაზიაში,
2) ალექსანდრე სიმონის ძე ლორთქიფანიძესთან
(კრასნოგოროდსკაია ქუჩა, № 10, ტელეფონი 47—90).

ბ ო ტ რ ო ში

ძმათა რომანიშვილების მაღაზიაში.

საზარელი ამბავი

კარგია შობა-ახალწელი! სადღესასწაულო მილოცვები გულსაც ეტკბილება. სასიამოვნო სათქმელია და კიდევ უფრო სასიამოვნო მოსასმენია კეთილი სულგილები მომავალზე. კარგი გართობაა. ვინ იტყვის, საპირო არ იყოს ჭირთა შემსუბუქება სიტყვებით, ილიუზიებით. საერთოდ მძიმე ტვირთის ზიდვა რომ გვიყვარდეს, ჩვეულებრივად რომ სამუშაოს ვეხარებოდეთ და საქმე-მოქმედება გვიყვარდეს, მაშინ დიახაც რომ საამური იქნებოდა ეს დღესასწაულებიც და მილოცვა-სურვილებიც; ეს ერთნაირი შვების წამალი იქნებოდა. მაგრამ ვინ არ იცის, რომ ჩვენ დღესასწაულის ხალხი ვართ, რომ ჩვენ მილოცვები გვიყვარს მარტოდ და ნატვრათა თქმა, რომ საქმე და მოქმედება ჭირივით გვეზარება. ბედნიერი ერი ვიქნებოდით კეთილ ნატვრას სინამდვილის გამოსწორება რომ შეეძლოს.

მაგრამ ეს ასე არ არის და ჩვენი ტრაღიზმიც ამაში მდგომარეობს. უმოქმედოთ ვზივართ მაშინ, როდესაც ჩვენი ქვეყნის ხსნა მხოლოდ ენერგიულ მოქმედებაზეა დამოკიდებული. ქვეყანა საშინელ განსაცდელს განიცდის ტ ქართველ მოწინავე საზოგადოებას კი გულზე ხელი დაუკრია და არაფერს აკეთებს. აქ მინდა სიტყვა-სიტყვით მოვიყვანო მეგობრისაგან გადმოცემული კერძო წერილი, რომელიც საშინელი საღებავებით გვიხატავს ხალხის მდგომარეობის ერთ მხარეს.

ბატონო პეტრე!

გეფიცები ღმერთს და მაცხოვარს, რომ რაც უნდა მოვინდომო, ამ წერილით მეათასედაც ვერ გადმოგცემ იმ აუტანელ მდგომარეობას, რის შემყურე და მოწმეც გახლავართ და ამიტომ ძლიერ პატივს მცემ, თუ ამ წერილს გადაჭარბებულათ არ დაინახავ. განკითხვის დღე დადგაო, რომ იტყვიან, სწორედ ეს არის. გაჩვენათ სოფელი და დარწმუნდებით, რომ ჩვენში მტერზე უფრო ძლიერი და უფრო მეტად ულმობელი მტერი სიმშილი მძვინვარებს და მუსრს ავლევს ყველას განურჩევლათ, რომელმა მტერმა უნდა შეაშინოს და სულიერად დასცეს ადამიანი ისე; როგორც სიმშილმა, რომელიც დღეს ჩვენთვის ყველა მტრებზე მეტი მტერია. ხალხი პირდაპირ საგონებელში ჩავარდა და თავის სიკვდილი ისე გახშირდა, რომ ერთი კვირის განმავლობაში, ხუთმა დედაკაცმა ჩამოიხრჩო თავი, ამათში სამი ორსულათ იყვნენ საწყალნი. ამ ამბავს თუ გნებავს მამასახლისს და მღვდელს დავამოწმებიებ და გამოგიგზავნი. ამას ყველაფერს მიტომ გწერ, რომ გაგვიგია— არის ქართული ქველმომქმედო საზოგადოება და იქნება რამე ნაირათ დაგვეხმაროს. ვისაც სისხლი აქვს, რომ დაინახოს ჩვენი მდგომარეობა, ჩვენს შეუხვე წნელათ დაგვეხმარებოდა არა გვგონია, რომ ქართველების ქველმომქმედმა საზოგადოებამა, თუ შეხედა ჩვენს აუტანელ მდგომარეობას, შორიდან გვიყუროს და არაფერი სახსარი ამოგვიჩინოს.

თქვენი ნიკოლოზი.

მაშ ვიცოდეთ, რომ შიმშილი უბრალო სიტყვა არ არის. ვიცოდეთ, რომ შიმშილისგან ორსული დედაკაცები თავს იხრჩობენ. ვიცოდეთ, ვიყვნეთ გულხელ დაკრეფილნი და საახალწლო გოზინაყს შევეიქცეთ. დღესასწაულის ხალხი ვართ. მილოცვებით და საახალწლო ქათინაურებით ვიცხოვროთ. ეს იქნება ნამდვილი მოქალაქეობა!

გ. ვაშაძე.

საქართველოს ეკონომიური ვითარეგანი

(დასასრული *)

მარგანეცის, შავი ქვის, წარმოება ჩვენში საკმაოდ განვითარებულია, უმთავრესად ჭიათურაში, თუმცა შავი ქვა სხვა ადგილებშიაც მოიპოვება. ეს წარმოება ჩვენში ორმოციოდე წლის წინათ დაიწყო და ამ ხნის განმავლობაში სრულიად მივიწყებული კუთხე ფრიად თვალსაჩინო ცენტრად იქცა. მრეწველობას ყოველგან ასეთი შედეგები მოჰყვება. ის საფუძვლიანად გარდაქმნის კუთხის ცხოვრებას და აუმჯობესებს მცხოვრებთა ქონებრივსა და სულიერს კეთილდღეობას. სამწუხაროდ, ქიათურის სიმდიდრეთა უდიდესი ნაწილი უკვე უცხოელების ხელშია და მადნიან ადგილთა უცხოთა ხელში გადასვლის პროცესი კიდევ გრძელდება. ჭიათურის მარგანეცი საუკეთესო ხარისხის მადნად არის აღიარებული. თვით ჭიათურის რაიონი დიდათ მდიდარია ამ მადნით. საერთო მისი რაოდენობა 7—8 მილიარდ ფუთად არის ნავარაუდევი და ჰფიქრობენ, რომ ის კიდევ ერთ საუკუნეს მაინც იკმარებს. მარგანეცი ჩვენგან ნედლად, გარდაუმუშავებლად გადის უცხოეთში და მისი დიდი ნაწილი იქ გადამუშავებული უკანვე ბრუნდება რუსეთში ფერო-მარგანის სახით, რაც

*) დასაწყისი იხ. „საქართველო“ № 1.

მიუკილებელ ნივთიერებას წარმოადგენს საფოლადო მრეწველობაში. ფერო-მარგანის ქარხანა ვერ იქმნა, ვერ მოაწყვეს ადგილობრივ, თორემ ამას დიდი მნიშვნელობა ექნებოდა თვით რუსეთის მეტალურგიულ მრეწველობისთვისაც.

გოგირდიც ბლომად მოიპოვება ჩვენს სამშობლოში და ეს მადანი საუკეთესო ხარისხისადაც არის აღიარებული. ამავე დროს მთელი, ვენახებისათვის საჭირო გოგირდი, ჩვენ უცხოეთიდან, უმთავრესად იტალიიდან მოგვდის. ხშირად ვერც კი ვღებულობთ თავის დროზე ამ მასალას და მით მრავალ მილიონს ვზარალობთ. ამ მადნის დამუშავება ჩვენში არ სწარმოებს. მხოლოდ ჩვენი მთიელნი იღებენ მას მიწიდან თოფის წამლის დასამზადებლად.

ნავთის სიმდიდრით ავკასიას მთელს მსოფლიოში მეორე ადგილი უჭირავს, (პირველი ამერიკას), ხოლო ხარისხით კი პირველი. ნავთიანი მიწები მოიპოვება კავკასიონის ქედის გასწვრივ ორივე მხრივ—ჩრდილოეთით და სამხრეთით. ნავთის ნიშნები მოიპოვება თბილისის გუბერნიაში—სიღნაღის მაზრასა, შირაქის ველსა და ნავთლუღში, მტკვრის ნაპირას. ალაგ-ალაგ ამ ადგილებში კიდევაც სწარმოებს მცირე მასშტაბით მისი ამოღება. ნავთიანი ადგილები მოიპოვება აგრეთვე დასავლეთ საქართველოში—გურიაში, რაჭასა და ბაღდათში. ხოლო ნავთის უდიდეს რაიონებად ჯერ-ჯერობით ბაქო, გროზნო და მაიკოპი ცნობილი. ამ სიმდიდრემ კავკასიის მცხოვრებთ მრავალი მილიონი შესძინა და, სამწუხაროდ, ქართველობას, ამ უკანასკნელ დრომდე მასში თითქმის არავითარი წილი არ ედო. ამ ბოლო ხანებში ბაქოელმა ქართველებმაც მოჰკიდეს ხელი ამ მრეწველობას. ზუბალაშვილებისა და ნ. ჯაველის ფირმებს გარდა ეხლა უკვე მოქმედობს „ქართული ნავთის წარმოების ამხანაგობა„, რომელსაც საქმე საკმაოდ მკვიდრ და საფუძვლიან ნიადაგზე აქვს დაყენებული.

რკინითაც მეტად მდიდარია ამიერკავკასია. „იმ მეტალთა შორის, რომელნიც მოიპოვება საქართველოს და სომხითის მთებში, რკინას და სპილენძს იმდენად საყურადღებო ადგილი უკავია, რომ ძველი იბერიის დიდი სამეტალურგიო მნიშვნელობა, უმთავრესად, რკინისა და სპილენძის სიმდიდრეებზე იქნებოდა დამყარებული. ლითონთა სადნობები, რომელთა ჩვენ ხშირად ვხვდებით იმერეთისა და სამეგრელოს ტყეებში, გვიმტკიცებენ, რომ ამ ქვეყნის მკვიდრნი შორეულს წარსულში ეწეოდენ ამ ლითონთა დამუშავებას“, ამბობს ცნობილი გეოლოგი ანიხი ჩვენი მეფეების დროსაც სწარმოებდა რკინის დამუშავება რაჭის მაზრაში სოფ. წედისში და აგრეთვე განჯის გუბერნიაში. ამ ჟამად რკინა ჩვენს ქვეყანაში არ მუშავდება. ხოლო ზოგიერთ კუთხეში ადნობენ მცხოვრებნი ამ მეტალს და მით აკეთებენ საჭირო რკინეულობას და, რაც უფრო გასაოცარია, ფეოდალურადაც კი. უკანასკნელ თაობათა ხელში სავსებით ჩაქრა ჩვენს ქვეყანაში ძველი სამთამადნო წარმოებანი და, მიუხედავად ასეთი მისი მადნეულობით სიმდიდრისა, ახალი არ აღმოცენდა, ამას, გარდა ჩვენი უთავოსნობისა, სიზანტისა და დაუდევრობისა, კიდევ ჰქონდა ფრიად მნიშვნელოვანი ობიექტიური ხასიათის მიზეზები. მეტალურგიის ასაყვავებლად ჩვენ მოგვეპოვება აუარებელი რკინა და მარგანეცი, მაგრამ აქამამდე ჩვენს ქვეყანაში ვერ ვპოულობდით ამ წარმოებისთვის გამოსადეგ საწვავ მასალას. სამეტალურგიო მრეწველობის განვითარება კი, და არა მარტო სამეტალურგიო, არამედ ყოველი დარგის მრეწველობა, დიდად დამოკიდებულია შესაფერ საწვავი მასალის ქონება-უქონლობაზე. გერმანეთის, ინგლისის და ამერიკის სამრეწველო ძლიერება, უწინარეს ყოვლისა, ამ ქვეყნების ქვანახშირის სიმდიდრეზე არის დამყარებული.

ქვა-ნახშირით ჩვენში ტყიბულია ცნობილი. აქ კარგა ხანია ნახშირის ამოღებაც სწარმოებს, (მუშაობს სომხური კომპანია „ნახშირა“) რისთვისაც სპეციალური რკინის გზის შტოც არის გაყვანილი. სამწუხაროდ, ტყიბულის ნახშირი მეტად მდარე ხარისხისაა, მეტალურგიისთვის გამოსადეგ კოკს არ იძლევა, ნაცარს ბლომად სტოვებს და, ამის გამო, სამეტალურგიო მრეწველობისთვის უვარგისია. ამბობენ, რომ რამდენი დაბლა იწევს ამოღება, მით ტყიბულის ნახშირი უკეთესდება და ეს შესაძლოცაა. ტყიბულს გარდა ნახშირის ნიშნები ჩვენს ქვეყანაში მრავალ ადგილას მოიპოვება, მაგრამ უგზოობისა და სხვა საერთო მიზეზების გამო მათი ექსპლოატაცია არ სწარმოებს. ამ ბოლო ხანებში, როგორც ამბობენ, ჭიათურის მახლობლად აღმოჩენილა მეტად კარგი ხარისხის ნახშირი. თუ ეს ცნობა გამართლდა, რკინისა და მარგანეცის სიახლოვეს სამეტალურგიო ნახშირის აღმოჩენას ფრიად დიდი მნიშვნელობა ექნება და ამის შემდგომ ჩვენში მეტალურგიის აღმოცენებას ვგონებ ვერაფერი დააბრკოლებს.

ქვა-ნახშირის სიმდიდრით დიდათ ცნობილია აგრეთვე ტკვარჩელი, ოჩემჩირეს მახლობლად. ტკვარჩელის ნახშირი საუკეთესო ხარისხისად არის აღიარებული. ნახშირის რაოდენობას აქ, მრავალ მილიარდ ფუთით გამოხატავენ. მიუხედავად ასეთის თვისებებისა, ნახშირის ექსპლოატაცია არც აქ არსებობს.

მრეწველობისთვის ქვა-ნახშირის უაღრესობა უკანასკნელ ხანებში დიდათ მცირდება. მრავალ შემთხვევაში მის ადგილს იჭერს **თეთრი ნახშირი**—წყლის ენერგია, ელექტრონის ძალად ქცეული. ჩვენი სამშობლო ამ მხრივაც არ არის ღარიბი და ჩვენ რომ ჩვენი მდინარეებისა და ჩანჩქერების ენერგია გამოვიყენოთ, ჩვენი სამშობლო სულ მალე დაისერება ელექტრონის გზებით, აღმოცენდება ჩვენში მრავალგვარი წარმოება სამრეწველო თუ სამეურნეო და განვითარდება ხალხური შინამრეწველობა.

ოვის ამბები

გრძოლის ველზე

რუმინეთის ასპარეზზე მოპირდაპირე უფრო აქტიურად მოქმედებს სამხრეთით, მდ. სერეტის ნაპირებთან, და ჩრდილოეთით—ფოქშერის ნიმართულებით და მდ. ოიტუზით. ამასთანავე, ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ გერმანელნი ამ ორ მთავარ მიმართულებაზე დრო-გამოშვებით აწარმოებენ სასტიკ იერიშებს. მხოლოდ იმის შემდეგ, როდესაც ჩრდილოეთით რუს-რუმინელთ რამდენადმე უკან დაახევინებენ, მაშინათვე შეტევას სამხრეთით განაახლებენ. ასეთი მანევრები მოპირდაპირისა იმით აიხსნება, რომ ფოქშერის მიდამო და სერეტის შესართავი ერთმანეთშია დაკავშირებული და მასთანვე ერთმანეთს ეხმარებიან. საზოგადოთ, გერმანეთის ოპერაციის უმთავრეს მიზანს მდ. სერეტის გადალახვა შეადგენს. ამ ოპერაციის გასაადვილებლად მოპირდაპირე აქტიურ მოქმედებით ცდილობს პსიხოლოგიური ზედგავლენა იქონიოს ფოქშერიდან მთელ იმ რუს-რუმინელთა ჯარზე, რომელიც მოლდავეთში მოქმედობს. დღევანდელ ბრძოლის ველის მოხაზულობა ყოველთვის მართლაც ჰბადებს ამ შიშს, და რუს-რუმინელთა სამხედრო შტაბიც იძულებულია ამ გარემოებას შესაფერისი პასუხი გასცეს. თავისთავად ცხადია, მაშინ მდ. სერეტის სამხრეთი ნაწილი, სადაც გერმანელნი მდინარის გადალახვას ჰფიქრობენ, ცოტა არ იყოს, უყურადღებოთ რჩება. მოპირდაპირე, უეჭველია, ეცდება კიდევაც ამ გარემოებით ისარგებლოს. ოფიციალ დეპეშის გადმოცემით, მოპირდაპირეს, გაშმაგებულ იერიშების შემდეგ, აუღია კოტუ-მიხელი. რუს-რუმინელთა ჯარი ამ ქალაქის დატოვების შემდეგ იძულებული გახდება მდ. სერეტის მარცხენა ნაპირზე გადავიდეს. თავისთავად ცხადია, მოკავშირეთ ვედენას დატოვებაც მოუხდებათ. ჩრდილოეთით მოპირდაპირეს უშედეგო იერიშები მიაქვს.

აღმოსავლეთ ბრძოლის ველზე, სახელდობრ, ბაბიტის ტბასთან, მოპირდაპირეს მჭიდრო რაზმებით იერიშები დაუწყია. რუსებს ეს იერიშები მოუგერებიათ. რაც დღევანდლამდე დვინის ასპარეზზე ამბები მოხდა, მაინც საშუალებას არ გვაძლევს გადაჭრით ვსთქვათ, რომ აქ გენერალურ ოპერაციის დაწყებასთანა გვაქვს საქმე. დღევანდლამდე მხოლოდ ტაქტიკური ხასიათისაა. ბრძოლა სწარმოებს ამა თუ იმ ადგილის ხელში ჩასაგდებათ.

X.

ოვის დეპეშები

1 **იანვარი.**

უმაღლეს მთავარსარდლის შტაბისა.

პეტროგრადი. დასავლეთის ასპარეზი. ქალაქ რიგის მიდამოებში ბაბიტის ტბის სამხრეთით, გერმანელები მჭიდრო რაზმებად წამოვიდნენ იერიშით ს. კალნცის აღმოსავლეთით მდებარე ჩვენს სანგრებზე, მაგრამ მოვიგერიეთ. მოპირდაპირის 13 საფრენის რაზმმა დაბა რაძივილოვის სადგურს 40 ყუმბარა დააყარა. ჩვენმა მფრინავებმა მტრის ზურგის მხარე დაზვერეს; თუმცა მოპირდაპირემ ძლიერი სროლა აუტეხა ზარბაზნებით, ერთი მაგრამ ფრინავი მაინც 1400 აღლზე დაეშვა და ს. კრუხოვოთან ზოლოჩიეფის აღმოსავლეთით 20 ვერსზე, მტრის ბატარეას ტყვიისმფრქვეველები დაუშინა.

რუმინეთის ასპარეზი. მდ. სლონიკუს ჩრდილოეთით მდებარე ერთ-ერთ მაღლობიდან მოპირდაპირემ უკან დასწია ჩვენი ჯარი. მდ. ოიტუზის სამხრეთით მდებარე მაღლობზე მოპირდაპირის იერიშები მოვიგერიეთ. მონასტერკა-კაშინულის დასავლეთით, მდ. კოსინუზე, რუმინელებმა მტერს შეუტიეს, ცხარე ბრძოლის შემდეგ შეუტიეს, უკუაგდეს, სანგარი დაატოვებინეს და სამი ტყვიისმფრქვეველი ხელთ იგდეს.

კავკასიის ასპარეზზე არსებითი ცვლილება არ მომხდარა.

2 **იანვარი**

პეტროგრადი. დასავლეთის ასპარეზი. რიგის მიდამოებში, ბაბიტის ტბის სამხრეთით, გერმანელებმა შეჯგუფეულის რაზმებით შემოგვიტიეს სოფელ კალნემის აღმოსავლეთით 7 ვერსზე, მაგრამ სროლით და სამაგიერო შეტევით მოვიგერიეთ.

რუმინეთის ასპარეზი. ავსტრიელებმა სოფ. პუტნაზე, მდ. პუტნას ველში, შემოტევა სცადეს, მაგრამ სროლით მოვიგერიეთ. მდ. სლონიკუს ჩრდილოეთით და მდ. ოიტუზის სამხრეთით მოპირდაპირის იერიშები მოვიგერიეთ. პრალეას დასავლეთით 6 ვერზე და 18 ვერსის სამხრეთით იმ ადგილიდან, სადაც მდ. კასინი ტროტუსს ერთვის, მოპირდაპირემ რუმინელებს შემოუტია, მაგრამ სროლით მოვიგერიეთ. რადულესიჩის მიდამოებში, ფოქშანის აღმოსავლეთით 10 ვერსზე, მოპირდაპირემ შემოტევა სცადა, მაგრამ სროლით ისევ თავის სანგრებში მივაბრუნეთ. მდ. სერეტზე, კოტუმიხალიდან ბრაილოის ჩრდილოეთით 10 ვერსზე მდებარე ვედენამდე მოპირდაპირემ 3 პოლკით შემოგვიტია. რამდენიმე იერიში მოვიგერიეთ, მაგრამ მტრის ძლიერ ჯარის მოწოლით, ჩვენმა მოწინავე ჯარმა უკან დაიხია და კოტუმიხალი მიატოვა.

კავკასიის ასპარეზი. 30 ქრისტეშობისთვეს ღამე ს. ტელმიეს სამხრეთით, კალკიტას ჩრდილო-დასავლეთით 20 ვერსე, ჩვენმა ჯარმა ოსმალებს შეუტია. ოსმალები გაიქცნენ. ხელთ ვიგდეთ ტყვეები და იარაღი, დავანგრიეთ მოპირდაპირის მოსაგერიებელი შენობები.

31 ქრისტეშობისთვე

ათინა. საბერძნეთის მთავრობამ დღეს იტალიის დესპანს გადასცა პასუხი მოკავშირეთა ულტიმატუმზე, სადაც ნათქვამია: მას მერე, რაც მოკავშირეებმა საბერძნეთის მთავრობას გარანტია მისცეს როგორც ზღვაზე, ისე ხმელეთზე, მთავრობა იმედოვნებს, რომ სარეფოლიუციო მოძრაობა აღარ განვითარდება. მოკავშირეთა მიზანია უზრუნველყონ ბალკანეთის ჯარი, ამის მისაღწევად მთავრობა პირობას სდებს, რომ მოკავშირეთა მოთხოვნილებისამებრ ჯარს გადაიყვანს და სამხედრო სურსათსაც გადაჰზიდავს. მთავრობა თანახმაა მოკავშირეთა კონტროლი აღადგინოს იმ ფარგლებში, რომელიც საჭიროა ბალკანეთში მყოფ ჯარის უზრუნველსაყოფად, მხოლოდ მათი მათი კანტროლი არ უნდა ჩაეერიოს ადმინისტრაციისა და გზათა გამგეობის საქმეში. მთავრობა მზათაა 18 გიორგობისთვეს მომხდარი ამბების გამო მოკავშირენი დააკმაყოფილოს. რადგანაც საბერძნეთის მთავრობა აკმაყოფილებს მოკავშირეთა მოთხოვნილებას, სასურველია მოკავშირეებმაც მოხსნან საბერძნეთის სანაპიროთა გარემოცვა.

კორფუ. ორ უკანასკნელ დღის განმავლობაში გერმანელები და ბულგარელები ზარბაზნებს უშენენ გაუმაგრებელ ქალაქ ბიტოლს (მონასტირს). სროლამ 13 ადამიანი იმსხვერპლა.

პარიზი. უილსონის წინადადებაზე მოკავშირეებმა უკვე ოფიციალად გადასცეს პასუხი, რომელშიაც განსაკუთრებით აღნიშნავენ, რომ ამერიკის ნოტაში უსამართლოდ არის გათანაბრებული მებრძოლ სახელმწიფოთა ღირსება. გერმანეთმა დაარღვია ბელგიის და ლუქსენბურგის ნეიტრალობა და ამითი აბუჩად აიგდო პატარა სახელმწიფოთა ადამიანური უფლებანი. ომის მიზნის თაობაზე, მოკავშირეთა პასუხში ნათქვამია: ამ მიზანს და ომიანობისაგან მოყენებულ ზარალის სამართლიან ანაზღაურების დაწვრილებითს გეგმას საზავო მოლაპარაკების დროს წარმოვადგენთ. მთელმა კაცობრიობამ იცის, რომ ამ პირობებში მოექცევა ბელგიისა, მთაშავეთისა და სერბეთის აღდგენა, მათი ზარალის ანაზღაურება, რუსეთის, საფრანგეთის და რუმინეთის მტრის მიერ დაპყრობილ ადგილების განთავისუფლებით, მათის ეკონომიური განვითარების უზრუნველყოფით; საერთაშორისო შეთანხმება უნდა მოხდეს საზღვაო და ხმელეთის გზების საზღვრების დასადებად და უზრუნველ საყოფად, უსამართლო თავდასხმისაგან, იტალიელთა, რუმინელთა, ჩეხელთა და სლოვაკთა განთავისუფლება უცხოელთა ბატონობისაგან; ოსმალეთის უღელ ქვეშ მყოფ ეროვნებათა განთავისუფლება, ევროპის ფარგლებიდან ოსმალთა განდევნა და სხვა.

პეტროგრადი. სანდო წყაროებიდან გადმოგვცეს, რომ შავ ზღვაზე 24 ქრისტეშობისთვეს ჩვენმა ფლოტმა ანატოლიის სანაპიეროებთან ოსმალების 40 იალქნიან დიდი ნავი ჩასძირა. ნავები დატვირთული იყო თამბაქოთი, კაკლით და სხვა სურსათით სტამბოლისათვის. დალუპულ ნავებიდან 63 კაცი დავატყვევეთ და სევასტოპოლში მოვიყვანე. ჩვენმა გემებმა ტერებლიდან რუსეთისაკენ ნავით გამოქცეული ერთი სომხის ოჯახობა გადაარჩინეს.

ქურნალ-გაზეთებიდან

ბ ერ მ ნ ე თ ი

გამარჯვება ან განადგურება.

„Deutsche Tages Zeitung“-ი იმპერატორის მიერ ჯარის მიმართ გამოშვულ ბრძანებას ეხება და დასძენს: ერმანეთს ორი გზა დარჩენია: გარჯვება ან განადგურება ადრე თუ გვიან, სწრაფის თუ ნელის ნაბიჯით ამდე მივალთ. თუმცა გერმანეთში ულგულოდ არავინ ითვალისწინებს ანობის საშინელებას, მაგრამ გერმანამ ომი უნდა განაგრძოს“.

ტირპიცის ლოზუნგი.

ადმირალი ტირპიცი საახალწლო წერილში სხვათა შორის ამბობს: „1917 წელს ლოზუნგად ფლანდრია უნდა იყოს“. (ბელგიისაგან ცალკე მოწყობა).

სამხედრო თათბირი.

ბაზერის მთავარ ბანაკში ვილჰელმი ავმჯდომარეობით სამხედრო თათბირი მოხდა, რომელზედაც დაესწრნ ბულგარეთის მეფე ფერდინანდი, ბატონიშვილი ბორისი, ქეკოვი, ჰინდენბურგი, ლიუდენდორფი, ერცერჰერგერი ფრიდრიხი და ჰეტცენდორფი. თათბირმა მთელ დღეს გასტანა, მხოლოდ მცირე ხანს საუზმისათვის შესწყდა ბრძოლა. უპირველესი საკითხი ჰინდენბურგის მოხსენება იყო, რომელიც ეხებოდა ყველა ასპარეზზე ახალ სამხედრო გეგმას. თათბირის გადაწყვეტილებ დიდი საიდუმლოებით არის მოცული. იციან მხოლოდ ერთი, რომ ავსტრიის შტაბის უფროსი კონდოს ფონ-ჰეცენდორფი ცხარედ გაჰკამათებია ჰინდენბურგს და თავისი სამოქმედო გეგმაც წარუდგენია. თათბირმა ჰინდენბურგის გეგმა მიიღო მცირე ცვლილებით.

საბერძნეთი.

მოკავშირეთა თათბირი.

როგორც უკვე მოხსენებული გვქონდა „ალბანია“-ს გეზზე მოკავშირეთა დესპანებ საგანგებო თათბირი ჰქონდათ. თათბირმა ნაშუალამევის ოთხის ნახევრამდე გასტანა. თათბირის საგანი უსაფრესად საბერძნეთის საქციელი იყო.

მეფის მოქმედება.

პარიზში საგანგებო მინდობილობით ჩასულ ვენიზელოსის დროებითი მთავრობის წევრი ფინანსთა მინისტრად ნამყოფ დიომიდისი. მას „ტანი“-ს თანამშრომლისათვის განუცხადებია: „საბერძნეთის მთავარი შტაბი ეხლაც გერმანელების გეგმით მოქმედებს. ზარბაზნები საომარი მასალა და სურსათ-სანოვაგე ბევრ სოფლებშია საიდუმლოდ ფარული. მეფე კონსტანტინე უმავთულო დეპეშით ყოველდღე თათბირობს ბერლინის მთავრობასთან. თესალონიკიდან პელოპონესში ჯარის გადაყვანა აქრადაც არ მოსდის მეფეს.

ყოველივე აქ აღნიშნულს გარდა, ჩვენს ქვეყანაში კიდევ მრავალი სიმდიდრე აღმოჩენილა, ისიც ზეპელი და შემთხვევითი გამოკვლევებით. რასაკვირველია, უფრო საფუძვლიანმა შესწავლა შესაძლოა, ბევრი რამ არ დაადასტურეს, მაგრამ კიდევ უფრო შესაძლოა, რომ ასეთმა გამოკვლევებმა კიდევ ბევრი მინერალები აღმოაჩინოს, საიდან ჩვენი სამშობლოს ზოგიერთი კუთხე ასე ზედაპირულადაც არ ეს აქამამდე შესწავლილი. ჩვენში მოიპოვება სხვა და სხვა გვარი საღებავები-მუმია თუ ოხრა, ბარიტი, მთის ბო, სანთელი, კალა, ვერცხლის-წყალ, ცემენტი, შაბი, მარილი, სოდა, ცარცი, მარმარილო და სხვა და სხ

აქვე აღსანიშნავია სამკურნალო მინერალურ წყლების სიმრავლე ჩვენს ქვეყანაში. არაკებითა და სამკურნალო კურორტებით უნდა იყოს დაფარული ჩვენი სამშობლო. ამ ჟამად კი ამ წყლების ასიერი ექსპლოატაცია თითქმის არ სწარმოებს, მხოლოდ ზოგან ადგილობრივი მცხოვრებნი თუ სარგებლობენ წყლებით პრიმიტიულის წესით.

ძნელი დასაჯერებელია, რომ ქვეყანა, რომელიც ამდენ კარგ პირობებს აწვდის თავის ბინადრთ ეკონომიურ საქმიანობის ველს ასპარეზზე, ასეთს ქონებრივ დაჩაგრებას და ეკონომიურს მოუწყობლობას განიცდიდეს. ამ სამწუხარო მოვლენას საქართველოში ბევრი მოძრავი კაპიტალის უქონლობითა ხსნის. რასაკვირველია, თანამედ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ომის მოლოდინში.

„რ. ს.“ თანამშრომელი ივ. დნეპროვი ათინიდან იწერება 24 ქრისტეშობისთვის თარიღით: 3 ქრისტეშობისთვემდე მეფე კონსტანტინეს განკარგულებით მაკედონიაში მობანაკე მე-11, მე-12 და მე-10 დივიზიები გადაიყვანეს, აგრეთვე გადაიყვანეს მე-3 და მე-4 კორპუსის ნაწილები. უკანასკნელ 10 დღის განმავლობაში გადაზიდეს 16 სამთო ზარბაზანი, 6 საველე ზარბაზანი, 40 ტყვიისმფრქვეველი, 22 ათასი მანლიხერის თოფი და სამხედრო ხელსაწყო. ესეც ადასტურებს, რომ მეფე კონსტანტინე ნებაყოფლობით უთმობს მოკავშირეებს. მეორე მხრივ კი ამავე დროს, მთავრობის მომხრე გაზეთები (ათინაში კი ეხლა მხოლოდ ასეთი გაზეთები გამოდის) ხალხს ამხედრებენ მოკავშირეთა წინააღმდეგ. ქუჩებში ხალხი ჯგუფ-ჯგუფად იკრიბება. მათი საუბრის საგანი არის ომი საბერძნეთსა და მოკავშირეთა შორის. ადამიანმა არ იცის, ხვალ რა მდგომარეობაში გაეღვიძება.

მეფე და ვენიზელოსი.

ათინიდან იტყობინებიან: აქაურ პოლიტიკურ წრეებში დიდი მითქმა-მოთქმაა იმის თაობაზე, რომ ბატონიშვილმა ნიკოლოზმა სცადა მეფე კონსტანტინესა და ვენიზელოსის შერიგება. ამბობენ ბატონიშვილმა ვერაფერი გააწყო, რადგანაც მეფე კონსტანტინე ჯიუტობს და დარწმუნებულიცაა, რომ გერმანელები მალე მოეშველებიან.

ხმა დადის, კონსტანტინე მეფის ძმა ნიკოლოზი ისევ რუსეთში აპირებს დაბრუნებასო.

რუმინეთი.

ლტოლვილთა ბედი.

რადგანაც ვლახეთიდან აურებელი ლტოლვილებით გაივსო, თურმე, მოლდავია, რუმინეთის მთავრობას რუსეთის მთავრობასთან მოლაპარაკება აქვს, მოჰარბებული ხალხი რუსეთის შიდა გუბერნიებში გადაიყვანონ. მათს შესანახ ხარჯს რუმინეთის ხაზინა გადასდებს.

იონესკუს დასჯა.

ოდესაში შისულ ლტოლვილთა გადმოცემით, გერმანელებს სიკვდილით დაუსჯიათ ქ. პლოეშტის ქალაქის მოურავი იონესკუ, რომლის მეთაურობითაც რუმინელთა უკან დახევის დროს პლოეშტის მიდამოებში მდებარე ნავთის სამრეწველოები გადაუბუგავთ.

პოლონეთის სამეფო

მასწავლებელთა ყრილობა

ლოძმი პოლონეთის სახალხო მასწავლებელთა ყრილობა მოხდა, რომელმაც დაადგინა: მოითხოვონ სავალდებულო სწავლის შემოღება და საოსტატო სემინარიების დაარსება. ყრილობამ ასეთი დადგენილება მიიღო: პოლონეთის სახალხო სკოლა პოლონურის სულით უნდა იყოს გამსჭვალულიო.

პოლონეთის ფული

კოპენჰაგენიდან იტყობინებიან: ვარშავაში დაარსდა პოლონეთის ხაზინა, რომელსაც უფლება აქვს მოსჭრას პოლონური ფული ქაღალდისა, თუ ვერ-

---

ცხლისა. რუსულ ვერცხლის მანეთიანის ნაცვლად, გერმანელების მოთხოვნილებით, მოსჭრიან პოლონურ მარკას

პოლონელთა რაზმები

კიევის სამხედრო ოლქის შტაბს განუზრახავს პოლონელთაგან შეადგინოს ქვეითა ცხენოსანი რაზმები. მსურველთ რუსულ ენაზე დაწერილი თხოვნა უნდა წარადგინონ საოლქო შტაბში ამ წლის 15 იანვრამდე.

უკანასკნელი ცნობები

უმაღლესის ბრძანებით სახელმწიფო საბჭოს თავმჯდომარედ დაინიშნა შჩეგლოვიტოვი, მის ამხანაგად დეიტრიხი.

—

პროტოპოპოვმა ყურადღება მიაქცია იმ გარემოებას, რომ ამ უკანასკნელ ხანში, ხაქალაქო და საერობო დაწესებულებებმა სახელმწიფო ხარჯთის საკითხების შესახებ წმინდა პოლიტიკური რეზოლიუციების დადგენა დაიწყესო. ამაში საშინაო საქმეთა მინისტრი უფლების აღმატებას ხედავს და ითხოვს, რომ ამას ყურადღება მიექცეს.

—

როგორც სარწმუნო წყაროებიდან გვატყობინებენ, შავი ქვის საბჭოს მიერ არჩეული დეპუტაცია პეტროგრადში დააიმედეს, რომ სამინისტროს პირველი უარყოფითი დადგენილება, საბჭოს მიერ შავქვიანი ადგილების შეძენის შესახებ, შეცვლილი იქნება საბჭოს სასარგებლოთაო.

—

პროტოპოპოვი, მიუხედავათ დღევანდელი მისი გამარჯვებისა, ახალწლის პირველ რიცხვებში მაინც დასტოვებს თავის თანამდებობასაო.

—

უახლოვეს მომავალში განსაკუთრებული რევიზია დაინიშნება, რომელიც განიხილავს იმ პირთა სიას, რომელნიც კერძო და საზოგადო დაწესებულებათა საშუალებით სამხედრო ბეგარას მოხდას თავიდან იცილებენ.

—

ბირჟ. ვედ.“ ატყობინებენ, რომ პროტოპოპოვის მიერ მთავრობაში ცნობილი ბელეცკი ისევ იქმნება მოწვეულიო.

ახალი ამბავი

ქართული დაწესებულებანი.

◆ **წერა-კითხვის** გამავრც. საზ. კრება დანიშნულია დღეს, 3 იანვარს. კრების უმთავრესი საგანი შეიმუშაოს გეგმა თბილისში ფილიალ განყოფილების მოწყობის შესახებ. საზოგადოების გამგეობასთან არსებულ წიგნების გამომცემი სექცია აბეჭდვინებს და ჩქარა გამოვა ქ-ნ ეკ. გაბაშვილის მოთხრობათა მე-3 ნაწილს მოზდილთათვის და ეკ. წინამძღვარიშვილისაგან შედგენილს წიგნს—„გადამდები სნეულებანი და მათთან ბრძოლა“. გარდა ამისა სექციას დასაბეჭდად უკვე დამზადებული აქვს: ნ. კალანდაძის „სახალხო ასტრონომიის“ მე-3 ნაწილი; ეკ. ელიოზიშვილის შედგენილი

ლო მეცნებენიც კი და ეს ერთგვარი ფუფუნებაა ერის ეკონომიურად მოღონიერებისა. ჩვენში კი სულ სხვაა. თავადაზნაურობის უდიდესი ნაწილი თითქმის არაფერსა ქმნის და მამულების შემოსავალით საზრდოობს და, როდესა მას ეს შემოსავალი არ ყოფნის, მამულებს ყიდის. ამ მრავალრიცხოვან წოდებას მოუმატეთ ეხლა სამღვდელოება, ოხერელნი, პოეზიის და პოლიტიკის მსახურნი. ყველა ასეთი პროფესიები ჩვენში შეუფერებლად მრავალ-რიცოვანია. ამის მიზეზები კ. ჩვენს ბუნებასა და ცუდ ზნე-ჩვეულებაში იფარება და ჩვენ სწავლა-აღზრდის პირობებშიც. მთელი ეს, ქონებრივად არაფრის შემქნელთა მასსა კისერზე აწევს გაძვალტყავებულ გლეხობას და არ არის გასაკვირველი, რომ მდიდარ ქვეყანაში ასეთს სიღარიბეს და ქონებრივ ხელმოკლეობას განვიცდით.

ასეთი ეკონომიური ვითარება უკვე თავისთავად ზღუდავს ერის სულიერ კულტურის განვითარებას.

გასაგებია, რომ ჩვენი ერი, რომელიც ყოველ ორს წელში სიმშილობას განიცდის, უკვე ვეღარ ქმნის ბაგრატისა, მცხეთის, თუ შოთას ქმნილების მსგავსს ძეგლებს. წარსულის ეს ნაშთები ჩვენმა წინაპრებმა ააგეს, როდესაც ისინი ქონებრივად მოღონიერებულნი იყვენ და ეროვნული დოვლათი დაგროვილი ქონდათ.

საბედნიეროთ, ჩვენის ქვეყნის ასეთს, სასოწარკვეთილების მომგვრელს ეკონომიურ ვითარებას ბოლო ეღება.

უკანასკნელ დროს ჩვენს ეკონომიურს ცხოვრებას ყოველმხრივ გამოფხიზლება და გაცხოველება დაეტყო. მეურნეობასა, თუ აღებ-მიცემობაში პირადის ინიციატივითა, კოოპერატიულ შეკავშირებისა, თუ ამხანაგობების საშუალებით გონიერი და მუყაითი საქმიანობა იწყება.

ზოგან ხელმოკლე ვაჭრებიც კი სცდილობენ უფრო რთულ საბრეწველო წარმოების მოწყობას.

იმერეთში ხშირია მაგალითი, რომ ხარაზი, თუ თერძი აწარმოებს, რასაკვირველია მცირე მასშტაბით, რომელსამე მადნის ექსპლოატაციას. აქ საჭიროა შესაფერისი ცოდნა და ხელმძღვანელობა- ჩვენს ცხოვრებას აქაც პროგრესი ემჩნევა. ჰუმანიტარულ განათლების თაყვანისცემა სუსტდება და საზოგადოება იგნებს ტეხნიკურის და საკომერციო სწავლის საჭიროებას. ამ მხრივ უკიდურესობაც ნაყოფიერი იქმნება და რამდენი მეტი ინჟენერი და კომერსანტი აღეზრდება ჩვენს ერს, მით უფრო ადრე აღადგენს ის თვის ეკონომიურსა და, მასთან ერთად, ყოველმხრივ კეთილდღეობას.

მაგრამ, რაც უფრო საყურადღებო და თან საიმედოა, ჩვენს ეროვნულ ცხოვრებას უკვე დაეტყო წარმოშობა იმ საზოგადოებრივის ელემენტისა, რომელმაც შექმნა დაწინაურებულ ერთა ქონებრივი და კულტურული ძლიერება. თუ სხვა საზოგადოებრივი ჯგუფები ან იმდენ მატერიალურ სიმდიდრესა ქმნიან, რამდენსაც თვითონვე ხარჯავენ, ან კიდევ ნაკლებს, ან და

კომიტეტს 3.000 მანეთი გადასცა აზრუმისა, ერზინჯანისა და ბაიბურთის ღარიბ სომეხთა სასარგებლოდ.

სხვა და სხვა ამბები.

◆ **წერილები ავტოკეფალიის შესახებ.** ჩვენი გაზეთის № 292 ნომერში ჩვენგან დამოუკიდებელ მიზეზის გამო არ დაიბეჭდა ორი წერილი საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის შესახებ.

◆ **ბათომიდან** გრ. აბაკელია ტელეგრამით გვატყობინებს: „ვალ. შალიკაშვილი მძიმე ავად გახდა, აუცილებელია დაუყონებლივი მატერიალური დახმარება“.

◆ **ვ. შალიკაშვილის ავამყოფობის** შესახებ მეორე ტელეგრამაც მოგვივიდა ბათომიდან. ავადმყოფი გაუსინჯავ ექიმებს: ალ. თუმანიშვილს, გიგინეიშვილს, წერეთელს და მარუაშვილს. გაუკეთებიათ პნეუმოტარაკსი მარჯვენა ფილტვისათვის. ექიმების აზრით ავადმყოფის მდგომარეობა მეტად სერიოზულია. საჭიროა არტისტს ცხოვრების პირობები გაუუმჯობესოს საზოგადოებამ. აუცილებლად საჭიროა დაუყოვნებლივ დავეხმაროთ მატერიალურად.

◆ **თ-დი კონ. აფხაზი,** სახელმწიფოს საბჭოს წევრი და თბილისის საგუბერნიო მარშალი, თბილისში ჩამოვიდა. პეტროგრადს ამ თვის შუა რიცხვებში დაბრუნდება.

◆ **ქალაქის წყალ-ხადენის** ორთქლტურბინი გასკდა. ეს ტურბინი ორ მილიონ სათილს წყალს იძლეოდა დღე-ღამეში. მოსალოდნელია, სანამ შეაკეთებდნენ გაფუჭებულს ტურბინს, ქალაქს წყალი შემოაკლდეს.

◆ **ქართ. სტუდენტის გარდაცვალება.** მოსკოვის ქართველ საზოგადოების თავმჯდომარის ამხანაგი ზანდუკელი შემდეგს სამწუხარო ამბავს გვატყობინებს მოსკოვიდან: ტრადიკულად გარდაიცვალა ხენებულ საზოგადოების თანამშრომელი, სტუდენტი აპოლონ გაბუნია.

◆ **ხაცარი ამბავი.** სამების ქუჩაზე სომეხთა სემინარიის შეხობაში (№ 14) 7 წელიწადი იქნება, რაც ღარიბი თოფჩიაშვილი სცხოვრობს. თითონ თოფჩიაშვილი ამ ჟამად ბაქოში იმყოფება და ავად არის, სახლშია დარჩენილი მისი ცოლი სამის მცირეწლოვანის შვილით, რომელთა შორის 2 ავად მყოფია. მამულის გამგეს გალუსტ ჩონიანცს სასამართლოსათვის უთხოვნია, რომ სახლი დაეცლევინებია თოფჩიშვილისათვის და სასამართლოსაც თხოვნა დაუკმაყოფილებია. ჩონიანცის ვექილი ყოფილა ხაჩატურ ყორჩანიანცი. თოფჩიაშვილის ცოლს გუბერნატორისათვის თხოვნა მიურთმევია და მფარველობა უთხოვნია. თხოვნაზე გუბერნატორის შემდეგი რეზოლიუციაა წარწერილი: „ვსთხოვ ბ-ნ სასამართლოს ბოქაულს რამდენსამე დღეს ნუ მოიყვანს აღსრულებაში სასამართლოს განაჩენს, სანამ თითონ თოფჩიაშვილი დაბრუნდებოდესო.“ მიუხედავათ ასეთის თხოვნისა, ქრისტეშობისთვის 30-ს პირველი ნაწილის მომრიგებელ სასამართლოს ბოქაული ბ-ნი კაგრამანოვი გაჰყვა გალუსტ ჩანიანცს და ხაჩატურ ყარჩანიანცს და თოფჩიაშვილის სახლობა თავისი ბარგ-ბარხანით სახლიდან გა-

---

ოიყვანა. მთელი ავეჯეულობა ვიწრო ქუჩაში გადაჰყარეს. რადგან გაპირვებულ დედაკაცს ბინა არსად ჰქონდა, რამდენიმე საათის შემდეგ მე-3 საპოლიციო უბნის ბოქაულმა თოფჩიაშვილის ოჯახობა ისევ იმავე ბინაში მოათავსა თავისი უფლებით.

◆ **ამიერ-კავკასიის სავაჭრო-სამრეწველო ბანკი** 1 თებერვლიდან შეუდგება თავისი აქციების ფასის მეორე ნახევრის მიღებას. ხვედრი ფულის წარდგენა რამდენიმე დღეში უნდა დამთავრდეს.

◆ **ხაადგილ-მამულო კომისია** ამ დღეებში სოფ. ზემო-ხვედურეთში ტეხნიკოს გაგზავნის, რომელმაც უნდა დაათვალიეროს იქაური ჰაობები და მათის დაშრობის გეგმა შეადგინოს. ამ გეგმას კომისია წარუდგენს რკინის-გზის გამგეობას და სთხოვს, რომ წყლის დასაშრობი არხი გაიყვანოს რკინის გზის ლიანდაგის ქვეშ, რადგან ჰაობების გაჩენა რკინის გზის ბრალია.

◆ **პოლონელთა საჩაიეში.** თბილისის პოლონელთა კოლონია პერიოდულად საღამოებს მართავს საჩაიეში, მიხეილის პროსპექტზე. ასეთს საღამოზე ახალწელიწადს ჩვენი ახალგაზდა პეტერ პაოლო იაშვილი რუსულ ექსპრომტად წაკითხულ ლექსში პოლონეთის ხალხს მიესალმა და ახალი წელიწადი მიულოცა. პაოლო იაშვილის ექსპრომტმა პოლონელ საზოგადოებაზე დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა და მის ლექსს მხურვალე ტაშით შეხვდა. წაიკითხა აგრეთვე რუსულად მისალმების ექსპრომტი-ლექსი ჩვენმა თანამშრომელმა ლელი ჯაფარიძემ, რომელიც მხურვალე ტაშისცემით დააჯილდოვეს. პაოლო იაშვილის ლექსის თარგმანი ჩვენი საზეთის ხვალინდელ №-ში დაიბეჭდება.

◆ **ცეცხლი.** 31 ქრისტეშობისთვეს, საღამოს, ავლაბარში, საქართველოს ქუჩაზე, ცეცხლი გაუჩნდა ი. ტ. კაშვაროვის დიდ სახლს; ცეცხლის მქრობელ რაზმს ძალიან გაუძნელდა ცეცხლის ჩაქრობა, რადგან საქართველოსა, პეტრეპავლესა და კაბაგეროვის ქუჩებზე წყლის ონკანი სრულებით არ ყოფილა და წყალს პროვიანტის მოედნიდან ეზიდებოდნენ. დაიწვა 5 ოთახი. განსაკუთრებით დაზარალდნენ მდგმურები, რადგან სახლის ავეჯეულობა დაზღვეული არ ჰქონიათ.

◆ **„ჯეჯილი“.** მოგვივიდა 1916 წ. მორიგი №№ (11 და 12) საყმაწვილო ჟურნალ „ჯეჯილისა“.

◆ **ფრესკების გამოფენა,** იანვრის 4 დანიშნული დიდების ტაძარში (გოლოვინის პროსპექტი), იანვრის 8-სათვის გადაიდო.

◆ **გენერალმა თამამშევმა** განკარგულება მოახდინა, რომ საკმაო თანხა გადაიდვას შესანახად ტრაპიზონის ახალ თავშესაფარისა, რომელშიაც მოთავსებული იქმნა 50 ბავშვი, სომეხთა და მაჰმადიანთა.

◆ **ქალაქის ლომბარდის** საერთო ოპერაცია 1916 წ. 12 მილიონ მანეთზე მეტი იყო და წმინდა მოგება დარჩა 40.741 მან., ე. ი. 40 პროცენტით მეტი წინა წლებთან.

საბავშვო დღესასწაული. სახალხო კითხვების მომწყობი საზოგადოება იანვრის 8 სახალხო სახლში გამარ-

---

ოთავს საბავშვო ტრესაწყოს ბარისკაცთა შვილებისათვის.

◆ მოსკოვის უნივერსიტეტის საფილოლოგიო ფაკულტეტი დასრულავს. კაპანაძემ.

—

ფეცდომათა გასწორება

ახალწლის სურათებიან დამატებაში მოთავსებულ **გ. ლეონიძის** ლექსში „ლურჯი თვალი“ შეპარულია შემდეგი კორექტორული შეცდომები: შიგ სიკვდილთან სიცოცხლე მეფობს შენართაული. **უნდა იყოს:** შიგ სიკვდილთან სიცოცხლე **მღერის** და სხ. წახველი და ნახველი: **უნდა იყოს:** წახველი და **წახველი.** ვ. ლეონიძე—**უნდა** იყოს: გ. ლეონიძე. „მეგბალეში“ და ისევ **უნდა** იყოს: ისევ. ხომ ალ დალჩება დარჩებას მაგიერ. 28-ში—ჩემს სულსა და ჩემსა გონებსა **უნდა** იყოს გონებასა.

ჟუთაისი.

თ. მამამთავრიშვილისა და ამბ. წიგნის მალაზია ამ ჟამად სამ წიგნსა ბეჭდავს და განზრახული აქვს ამ მოკლე ხანში გამოსცეს მთელი რიგი ქართულ წიგნებისა. გადაწყვეტილი აქვს გამოსცეს თხზულებანი: ილ. ფერაძისა, იპ. ვართაგავასი, ს. მამალაძისა და სხ.

— ქალაქმა მიიღო 88 ტომარა კარგის ხარისხის პურის ფქვილი.

— მომხმარებელ საზოგადოებამ „კოოპერაციამ“ ფოთში შეიძინა სამი ვაგონი კარგის ხარისხის პურის ფქვილი.

გოკრი.

პარასკევს, 6 იანვარს, ქ-ნ ელ. ჩერქეზიშვილის და ვას. აბაშიძის მონაწილეობით გაიმართება სადღესასწაულო მხიარული საღამო-მეჯლისი. წარმოდგენილი იქნება რამდენიმე ვოდევილი-„მინატურები:“ 1) „არივ-დარია“, 2) „ჯამბაზი“ და 3) „ჯერ დაიხოცნენ მერე იქორწილეს“. უმთავრეს როლებს შეასრულებენ ე. ჩერქეზიშვილი და ვ. აბაშიძე.

თელავი.

თელაველებს განათლების მხრივ ცოტად თუ ბევრად გათვითცნობიერება და წინსვლელობა ეტყობათ. ინიციატივა ამ საქმეში მომეტებულად ეკუთვნისთ ჩვენს ქალებს. ქ. ვერა ერისთავ-სუკაჩოვის მეცადინეობით და მხნეობით გაიხსნა აქ ხუთ-კლასიანი კერძო საქალებო საპროფესიონალო სასწავლებელი. ქრისტეშობისთვის 4 სასწავლებელი აკურთხეს. კურთხევაზედ დაესწრო წარმომადგენელი ზოგიერთ სასწავლებლისა და ქართველ ქალთა წრე. პარაკლისის წინ მღ. მ. ელიზბარაშვილმა შესაფერი სიტყვით მიმართა მოწაფეთ. აღნიშნა დიდი მნიშვნელობა ქალისა ოჯახის და მამულისათვის და პარაკლისის შემდეგ სასწავლებლის გამგემ დამსწრე საზოგადოება მიიწვია ჩაიზედ. მერე აუხსნა საზოგადოებას დიდი მოვალეობა თვისი სკოლის საქმეში, სთხოვა დახმარება როგორც მატერიალურად, ისე სწავლის დაყენების მხრივ. დამსწრეთ ამოირჩიეს კომისია, როელსაც მიენდო შეადგინოს ან ამოირჩიოს შესაფერი წესდება და ეს წესდება თვისი მო-

---

სპილენძისა და სხ. მადნები. ბ-ნმა ხოშტარიამ გაიყვანა სპარსეთში გზატკეცილები, სადაც ავტომობილთა მიმოსვლა მოაწყო; თავის ხარჯით გაიყვანა რკინის გზა ქ. რეშტიდან ხოშტარ-აბადად წოდებულ სადგურამდე, ააგო კასპიის ზღვაზე ხომალდები და სხვ.

თუ რუსეთს აქვს საბაბი მიუთითოს ყველას თავის ეკონომიურ ინტერესებზე სპარსეთში და ჩრდილოეთი სპარსეთი გამოაცხადოს მის „გავლენის სფეროში“ მომწყვდეულად, რაც საერთაშორისო უფლების დებულებებით ოკუპაციის პირველ საფეხურად არის ცნობილი, და ილაპარაკოს იმავე კილოთი, როგორც სჩადის ამას ინგლისი საქრეთ სპარსეთში, სადაც მას, მართლაც რომ დიდი ეკონომიური ინტერესები აქვს, ეს უმთავრესად ა. მ. ხოშტარიას კომერციულ საქმეების მეოხებითაა.

ამ მხრივ ჩვენ ქართველ მრეწველს საქმიანობამ უფრო მეტი ნაყოფი გამოიღო რუსეთისათვის სპარსეთის საქმეებში, ვინემ პეტრე დიდის გაბედულ ლაშქრობებმა.

ამავე ა. მ. ხოშტარიას მეთაურობით სპარსეთში მის მიერ აღებულ ნავთიანი მიწების საექსპლოატაციოდ ბაქოელ ქართველთა ერთმა ჯგუფმა დაარსა დიდი საააქციონერო საზოგადოება—„რუსეთ-სპარსეთის ნავთის ამხანაგობა“ ანუ „შემოკლებით, **რუპენტო.** უკვე იმ თვეებშივე ამ საქმემ რამოდენიმე მილიონი შეჰმატა დამაარსებელთ და მომავალში, შესაძლოა,

---

ოვე ხანა კაპიტალის ბატონობის ხანაა და ხალხთა ეკონომიურ ცხოვრების განვითარებაში კაპიტალი მიუცილებელ საჭიროებას წარმოადგენს. მაგრამ **ინიციატივიან და ფხიზელ** ხალხს ყოველთვის მოეძებნება თავისი თუ არა, სხვისი კაპიტალი. ჩვენში კაპიტალი ცოტაა და ისიც ძლიერ ძვირი, მაგრამ უცხოეთში ის ბლომადაა და იაფი. უცხო კაპიტალის საშიშროებას კი ეხლა უკვე ძვირად თუ ვინმე იზიარებს. საშიშია ეს კაპიტალი მხოლოდ მაშინ, როდესაც სადმე თავის ნებით და დაუკითხავათ შეიჭრება და ეკონომიურ ცხოვრებაში გაბატონდება.

ხალხთა ცხოვრებაში უმთავრესი და უპირველესი კაპიტალი მაინც შრომაა, და თუ ჩვენი ეკონომიური ცხოვრების მოუწყობლობა კაპიტალის ნაკლულევანებით აიხსნება, ჩვენ უწინარეს ყოვლის ასეთი კაპიტალის დანაკლისს გავიცდით.

სხვა ქვეყნებში ხალხის დიდი უმრავლესობა ტეხნიკურ შრომასეწევა ე. ი. ისეთს შრომას, რომლის შემწეობით იქმნება რაიმე მატერიალური ღირებულება. ზოგი მეურნეა, ზოგი ზეინკალი, დურგალი, ტეხნიკოსი თუ ქარხნის მუშა. ასი ერთი თუ ეწევა პოლიტიკოსობას, მგოსნობას თუ სხვა თავისუფალ პროფესიას. როდესაც ერი ეკონომიურად მოღონიერდება და მას ეროვნული დოვლათი დაუგროვდება, როგორც ერთგვარი სათადარიგო თანხა, მას შეძლება მეეცადა წინანდელზე მეტად გაიმრავლოს პოეზიის თუ მხატვრობის მსახურნი, და უბრა-

---

კიდევ სრულებით არაფერსა ქმნიან და ეროვნული სიმდიდრის ხარჯზე სცხოვრობენ, ეს ახალი საზოგადოებრივი კლასი თვით თვისი არსებობის ბუნებით ეკონომიური ცხოვრების ყველა სფეროში — მიწად-მოქმედებასა, აღებ-მიცემობასა თუ მრეწველობაში ეკონომიურ ძალთა ამოქმედებას და ეროვნული დოვლათის შექმნას და დაგროვებას ემსახურება. ეს ახალი საზოგადოებრივი კლასი, ჯერეთ ნორჩი ქართული ბურჟუაზია, თავის აქტიურ გამოსვლას ეროვნულს ასპარეზზე **ამიერ-კავკასიის კომერციული ბანკის** დაარსებით აღნიშნავს. ეს უკვე ჩვენს ეროვნულ ცხოვრებაში ახალი ხანის დასაწყისს მოასწავებს. ეს ბანკი შემოჰკრებს გაბნეულ ქართულ კაპიტალს, უმოძრაოდ და ხშირად მეპატრონეთათვის უსარგებლოდ შთენილს, და მით მოუპოებს კრედიტს იმათ, ვინც ჩვენის ქვეყნის სიმდიდრეთა დამუშავებას შეუდგება. ეს ახალი ეკონომიური ორგანიზაცია სათავეში ჩაუდგება ქართულ მრეწველობას, აღებ-მიცემობას და მეურნეობას, სანამ ის არ წარმოშობს კიდევ ასეთს და, შესაძლოა, კიდევ უფრო მაღალს ეკონომიურ შეკავშირებას.

ამ ახალმა კლასმა თვისი თვითმოქმედება სხვა მხრივაც გამოიჩინა.

ფრიად საგულისხმოა ბ-ნ აკ. ხოშტარიას კონცესიები ჩრდილოეთ სპარსეთში, სადაც ამ მრეწველმა თითქმის სამასი ვერსტის სიგრძეზე აიღო უმდიდრესი ტყეები, ნავთიანი მიწები,

---

ოიყვანა ქალაქიდან ბინიდან ბინაში. ბ-ნ ხოშტარიას ბინა ბაქოში ერევანის ბულვარზე, ბ-ნ ბ. ბ. ბ.

ხსენებითური წარუდგინოს მომავალ კრებას, რომელიც მოწვეულ იქმნება გამგესაგან. კომისიაში ამოირჩიეს: თვით გამგე, კნ. ა. ნ. ჭავჭავაძისა, ნ. ი. მამინაიშვილი, მღ. მ. ჯ. ელიზბარაშვილი, მღ. ეპ. ჯაოშვილი, ნ. ს. ყაზახაშვილი, ქ-ნი სულხანიშვილისა და ნინო ალ. ყაზახაშვილი.

24-ს ქრისტეშობისთვეს საღამოს ამავე სკოლის გამგემ გამართა მოწაფეთათვის შობის ხე. ძალიან მხიარულად ჩაიარა ამ საღამომ: მოწაფენი მღეროდნენ, თამაშობდნენ და ამბობდნენ დროსშესაფერ ქართულ ლექსებს, რის შემდეგ დაურიგდათ ხილი და ნასიამოვნები ღამის ათ საათზედ დაიშალნენ.

დანგრეული გუდეგი

(იხილე შობის ნომერი)

III.

ჯ ი უ ტ ე ბ ი.

მთა გორაკიან სოფლების სირმასავით დაკლაკნილი ბილიკები ერთ ოლრო-ჩორღო შარაში გამოდიან, რომ შემდეგ, ნაეკლესიართან, ვაკედან წამოსულ გზა-ტკეცილს შეუერთდენ.

აბიბინებულ მოლზე აღარ სჩანს გალავანი, იშვიათად დარჩენილ საყდრის ნანგრევებზე სურო და ლეღვი ამოსულა. ასწლოვან მუხას შეხმობია ტოტები, დაფოროჯებია ტანი, მაგრამ ჩრდილს კიდევ უხვათ ჰფენს თითქოს განგებ სკამებათ ამოზიდულს, ბავსმოკიდებულს ფესვებს. ტრაპეზის სვეტს მისწოლია ქვევით ჩამოვარდნილი ტაბლა. ტიალ მინდორს ამშვენებს ჯერ კიდევ მედგრათ მდგომი ფოთლების რხევით მაგრილებელი ცაცხვი და სურნელოვანი, ფის გამოსული ნაძვი.

ნასაყდრის ნანგრევთა არეში ნიავის ნავარდიც ნელდება და ყოველივეს სევდის აჩრდილი ეფინება.

მეეტლეებს აქ დაუნიშნავთ სადგური; ცხენისანი აქ ჩერდება, ცალ აბჯანდს დააწვება, ერთს ფეხს კოტაზე ჩამოდებს, ქუდს მოიხდის, შუბლს მოიწმენდს, ცხენს სულს მოათქმევინებს; ქვეითები აქ ჩაჯდებიან, გაღეღილ, ოფლით გათქერილ გულის-პირს შეიკრავენ, რომ არ დაგრილოს და თუ პატარა ბიჭი ან გოგო ახლავთ ახლო მომდინარე წყაროზე გზავნიან.

მეც ცხენს მოსართავს უსწორებდი, ორი ქვეითის ხმა მომესმა.

— ასეთია, ასეთი მთელი მა ოჯახის ამბავი. უბედური ხალხია... მტრსას!..

— რა მოხდა, ბაბუა?—შევეკითხე მოხუცს, რომელიც დინჯათ მოდიოდა და თავის მწუხარებას და გაკვირვებას თანამგზავრ ყმაწვილს უზიარებდა.

— რა მოხდებოდა, ბატონო ჩემო, უბედური ოჯახის ამოწყვეტის და ამოქლეტის მეტი.—მერე თითქოს შეცდომა შეასწორაო და მეც შენიშვნა მიმაცა, მიუსალმებლათ მუსაიფის დაწყებისათვის, საჩქაროთ მომმართა:

— შვადღე მშვიდობისა!..

— გამარჯობა, ბატონო მიხეილ!.. უკაცრავათ, თქვენმა აღელვებულმა სიტყვებმა სალამი დამავიწყეს.

— არაფერი, ბატონო! როგორ არ აღელდე. ერთი დისწული მყავდა, კაი მოგცეს ღმერთმა კაი ის იყო... სახით, ზნით, თავის შესაფერი სწავლაც ჰქონდა და მზითევიც. მივალაც ჰქონდა და ახლა... თავიდანვე ერთი ქე გავიფიქრე უბედური ოჯახის შვილიათქო, მარა შეძლებული იყო, ნამუსიანი, მეგონა სწავლა-განათლება ძველს ადათს შეუცვლიდა, ხასიათს დაუმშვიდებდა. შენც არ მომიკვდე... დღეს ჩამოუკიდია ბაწარი, გაუყვია შიგ თავი და წისქვილში მიმავალ დედაკაცს უნახავს კატასავით ჩამომხრჩვალი.

მოხუცმა მხრები აწია და მიიხედ-მოიხედა, თითქოს ეძებდა, ვინმე სათანადო სიტყვებს მომაწვდისო.

— მერე რა მიზეზია? არაფერი დაუტოვებია, უთქვამს?...

— ამას არ იტყვი?! ამას არ იტყვი?!

თითქოს გაუხარდა მოხუცს, რომ საშუალება მიეცა როგორმე განეგრძო აღშფოთების და განცვიფრების გამოთქმა.

— ერთ ნახევ ქაღალდზე ორი სიტყვა დაწერია: „ისე ვერ ვიცხოვრე, როგორც მე მსურსო“. ესაა და ეს. წადი და ელაპარაკე! ვინ ცხოვრობს ჩვენიანი ისე როგორც მას უნდა, სურს... და ყველამ რომ თავი ჩამეიხრჩოს, ერთი კეთილშობილი კაცი აღარ დარჩება ამ ქვეყანას. „მე მსურსო“—რომელი ხელმწიფე და ბატონიშვილი მაგი მყავდა, რომ სურვილისამებრ ეცხოვრა... დალახვროს ღმერთმა ეშმაკი... მარა კვიცი გვარზე ხტის... პეპერის პეპერიდგან დაწყებული ბაბუა მაგისიც ასე საკვირველად იყო და მამაც. ისეთი უცნაური რამ უნდა ქნან, რაც კაცს არც გაუგონია და არც უნახავს. საწყალი ჩემი სიძე, სიკვდილი რომ მონატრებია თავის კერას დაბრუნებია, თუმცა აქ, სამშობლოში სამარხი მიწის მეტი არაფერი გააჩნია. მშობლიური მიწა უფრო მსუბუქათ დაეყრება. საწყალი კაი ბიჭი ქე იყო. აცხონოს ღმერთმა!

ძველი ამბების მოტრფიალის გული ამიტოკდა. არ ვიცოდი, როგორ შევყოლოდი, რომ მთელი თავგადასავალი ამ უბედური ოჯახის გამეგო პირდაპირ მეთხოვნა მოხუცისთვის მიამბეო, უხერხულად მეჩვენებოდა, რადგან იგი, თუმცა შორებელი, მაგრამ მაინც ჭირისუფალი იყო.

რაღაც ბედათ ერთ პატარა ბიჭს მეწველი თხა მოჰყავდა.

— პატარა ბიჭო, პატარა ბიჭო!— მივაძახე. მამა-შვილობას, წყაროდან ერთი დოქი წყალი ამოგვირბენინე და გაჩუქებ... დოქს იქვე იშოვი მოსახლისას.

ბიჭი ცოტა განაზდა, მაგრამ, როცა ვერცხლის ფული დავანახე, ზანტათ თხა ღობეზე მიაბა და საჩქაროთ გაიქცა.

მეც ფესვებზე ჩამოვჯექი, ჯიბიდან ამოღებული პაპიროსი მოხუცს შევთავაზე.

მოხუცმა პაპიროზს მოუკიდა.

— მართალი ბრძანეთ—ცოტა სიჩუმის შემდეგ არეული დავიწყე—რომ მუსაიფში ჩამება მოხუცი. მემკვიდრეობით ბევრი რამ გადაეცემა ადამიანს —განსაკუთრებით ხასიათი, ამპარტავნება, კერპობა, სიუხვე და პირშაობა. ტყუილა კი არ არის ნათქვამი: „მამა ნახე, დედა ნახე, შვილი ისე გამონახეო“. მარა ნუ თუ თქვენი სიძის მამამაც თავი მოიკლა?

— არა ბატონო, არა! თავი მოიკლა ამ საცოდავის შორებელმა წინაპარმა. მამა კი ისე იყო ახირებული ხასიათის, მედიდური, თავისებური... როგორც მოგეხსენება, ოთხმოცი წლის გარდაიცვალა, მარა ერთხელაც მთავრობის კაცთან არ შისულა... ღვინო ჭიქით არ დაულევია, არც თავის ხელით დაუხამს და არც ეტლში და მატარებელში ჩამჯდარა... ისე გაატარა თავის ცხოვრება...

— მართლა?—გაზვიადებულის განცვიფრებით დავეკითხე მე.

— თქვენმა მზემ! განა არ გაგიგონიათ, თქვენ ხომ აქაური, ბრძანდებით.

— სრულიად არაფერი სამწუხაროთ აქ ძვირათ ვარ. ისე რომ სრულიათ არაფერი. ვიცი მაგ ოჯახის... განსვენებულსაც ვერ ვიცნობდი.

— ჰო!.., აბა, ბატონო, უნდა მოგახსენო, რომ დიდი შდიდარი, დიდი სახელოვანი ოჯახი იყო ამ საცოდავის ოჯახი და დიდაც გასაკვირველი, თავისებური. მაგის პეპერა მოურავათაც კი ჰყოლია იმერეთის მეფეს...

— ძლიერ მინდა ჩემიანების, ჩვენებურების ავ-კარგი ვიცოდე, მარა რას იზამ, ასე შემთხვევით თუ გაიგებ რასმე... ისე გადაკვრით, თორემ... ჩვენ გზა ერთი გვაქვს და ძლიერ დამავალებთ თუ დროით მასარგებლებთ და მიამბობთ.

— ა, ბატონო, დიდი საამბობი არ არის ...ბევრი მეც გადამავიწყდა.

ბიჭმა წყალი მოგვიტანა. დავლიეთ. გავგრილდით და გზას გაუდექით. თანამგზავრნი ქვეითათ იყვნენ; მეც ცხენი ხელით წავიყვანე და მიხეილმა დაიწყო.

— ნამდვილათ ვერ მოგახსენებ ამ საცოდავის პეპერის პეპერა იყო, თუ კიდევ უფრო შორებელი წინაპარი. თანდარუნი კი ჰქვიებია სახელათ, ის გადმოსახლებულა სვანეთიდან... მართლაც მაგათი მოგვარეები ეხლაც არიან სვანეთში. იმერეთის მეფესთან მოსულა ასე საღამოს... მოგეხსენება მაშინ დიდი სასახლეები **არ** ჰქონია ჩვენს მეფეს, არანედ ჯარგვლის სახლები ყოფილა რამოდენიმე, ისლით დახურული... ეს სასტუმრო ვარო, ეს სასახლეო, ერთი დედოფლის, მეორე ბატონიშვილის, საქალებო და სხვა ათასი. საღამო ჟამი ყოფილა რომ მოსულა... მეფეს მაშინვე უნახავს... კარგათ თურმე ვერც ქე ლაპარაკობდა ეს ჩვენი თანდარუნი ქართულს... მეფეს მოსწონებია... ერთი საქენი იყო თურმე სიმაღლით და ბეჭებში ერთი მხარი... გულ-მკერდის სისქე ორი წყდა ექნებოდაო... ტანზე ტყავი ცმია და წელზე სარტყლათ შემოკრულ ბაწარზე სახნისის ოდენა ხანჯალი ჰკიდებია... ნახევრათ უქარქაშო.

ნ. ლორთქიფანიძე.

(შემდეგი იქნება)

უველამ ხმა ამოვიღოთ

(ჩვენის ეკლესიის გარშემო)

ხეს კანი ყოველთვის არ ძვრება. ლუპაობა გაზაფხულზე არის ხოლმე. ჩვენი ეკლესიისათვის თავისუფლობის მოპოვების დრო და ჟამიც სწორედ ეხლა არის. ქართლ-კახეთისა და იმერეთის სამღვდელოებამ ამას ადლო კიდეც აუღო და თავის წარმომადგენლების პირით მედგრად მოითხოვა მშობლიურს ეკლესიას წართმეული უფლებანი უკან დაჰბრუნებოდა. მართალია, ქართლ-კახეთის სამღვდელოებას მარცხი მოუვიდა და მათმა დეპუტაციამ შესაფერისი ფხა და გამჭრიახობა ვერ გამოიჩინა; შეიძლება, ესევე მარცხი ვერც იმერეთის სამღვდელოების დეპუტაციას ასცდეს, თუ ისინი იმ გზით წავიდნენ „სასახლეში“, რა გზითაც აღმოსავლეთ საქართველოს სამღვდელოების დეპუტაცია წავიდა, მაგრამ თუ იმ ერთი პირისაგან დამოუკიდებლად იმოქმედა, იმერეთის სამღვდელოების დეპუტაცია უსათუოდ მიზანს მიაღწევს. ყოველივე ეს კარგი და პატიოსანი, მაგრამ ერთ სამწუხარო გარემოება დიდათ გვიკლავს გულს. ამ საერთო გამოძახილის დროს, ამ საერთო მოთხოვნის დროს, არ ისმის ხმა იმ კუთხისა, სადაც პირველად აღმობრწყინდა ნათელი ქრისტეს მოძღვრებისა და სადაც პირველად შესდგეს ფეხი სიმონ კანანელმა და ანდრია პირველ წოდებულმა. სოხუმის ეპარქიის ქართველი სამღვდელოება თუ სდუმს, ამისი ცოტათი გასამართლებელი საბუთი მაინც აქვს მას, მაგრამ რა ემართება გურია-სამეგრელოს ეპარქიის სამღვდელოებას? ნუ თუ თავისი უკანასკნელი კრება ამ სამღვდელოებამ ისე ჩაატარა, რომ ივერიის ეკლესიის თავისუფლებაზე კრინტიც არ დასძრა? თუ ეს ასეა, დიდ მინუსად უნდა ჩაეთვალოსთ ეს სამწუხარო გარემოება გურია-სამეგრელოს სამღვდელოების წარმომადგენლებს. ხოლო, სოხუმის ეპარქიის ქართველ მღვდლებს კი უნდა მოვაგონოთ, რომ ბედშავი ქართულ ეკლესიის თავისუფლების შესახებ თუ აზრის კოლექტიურად (პეტიციის სახით) გამოხატვას ვერ ახერხებენ, ცალ-ცალკე გაზეთის საშუალებით მაინც შეუერთონ თავისი ხმა მთელი საქართველოს სამღვდელოების ხმას.

მ. ბუაჩიძე.

საფირონის გამოსვლის გამო

მაქვს პატივი ვაუწყო მკითხველ საზოგადოებას შემდეგი: მრავალ მიზეზთა გამო ჩვენი კრებული ვერ გამოვიდა, როგორც გვქონდა განზრახული.. მაგალ.: სავსებით ვერ დავიცავით მხატვრული სტილი და სხვ. იმედია, ამ ნაკლს შემდეგში შევავსებთ.

სხვათა შორის, უადგილობის გამო, გადიდო მასალები: ალ. ახმეტელისა, დ. კასრაძისა, ალ. ყაზბეგის მოთხრობის შემდეგი თავები, ვ. მარრიკისა, პოემა კიკნა-ფშაველასი და სხ.

რედ.-გამომცემელი **გ. ლეონიძე.**

მცირე შენიშვნა

(ქართულ იურიდიულ საზოგადოების გამო)

„სახალხო ფურცლის“ საახალწლო ნომერში ბ-ნი შ. მესხიშვილი მოუწოდებს ქართველ იურისტებს—შეეერთდეთ, ქართული იურიდიული საზოგადოება დავაარსოთო...

აზრი მშვენიერია, მაგრამ... მაგარი ის გახლავთ, რომ ეს აზრი ბ. მესხიშვილს არ ეკუთვნის... ამ აზრმა დიდი ხანია ფესვები გაიდგა ქართველ ვექილთა შორის, მათ მიერ დადასტურებულ-მოწონებულია.

სახელდობრ, ქართველ ვექილთა კრებამ ქრისტეშობისთვის 11 გამოსთქვა სურვილი ქართულ იურიდიულ საზოგადოების დაარსებისა, კრების ერთ-ერთმა წევრმა წევრმა უკვე შეადგინა სათანადო წესდების პროექტი, და ეს უკანასკნელი ამ დღეებში წარედგინება განსახილველად ქართველ იურისტთა კრებას და მას შემდეგ მთავრობას დასამტკიცებლად.

ბ-ნი შალვა მესხიშვილი დეკემბრის 11-ის კრებაზე ბრძანდებოდა და ყველა ეს უწყის. გვიკვირს, რად დასჭირებია მას იმის მტკიცება, რაც, დიდი ხანია, დამტკიცებული და დადასტურებულია სხვების-მიერ?

ვექილთაგანი.

ქართული თეატრის აშენების გარშემო

დ. ზუგდიდიდან შემდეგი წერილი მივიღეთ:

„თქვენის პატივცემულ გაზეთის № 235 ამოვიკითხეთ წერილი „ვინმე თეატრის მეგობარისა“, რომელიც სხვებთან ერთად დაინტერესებულია ჩვენის თეატრის სვე-ბედით. ბ. თეატრის მეგობარი გვითითებს ჩვენს დიდა ქალაქში თეატრის ასაგებად ერთს საშუალებაზე. ეს გახლავთ, იაფ-ფასიანი ლოტარეა, რომლის საშუალებითაც შესაძლოა დიდს თანხას მოეყაროს თავი. ჩვენ ქვემორე ამისა ხელის-მომწერნი, რომელთაც ქართულ თეატრის სვე ბედი ძლიერ გვაინტერესებს, სიამოვნებით ვეგებებით ამ წინადადებას და გვწამს, რომ ყველა გაიღებს თავის წვლილს და მით აღვადგენთ ჩვენს გადამწვარს თეატრს. ჩვენ ყოველნაირ ღონეს ვიღონებთ, თუ კი მთავრობიდან ნებართვა მიღებულ იქმნება. საჭიროა ახლავე შევუდგეთ საქმეს (ხელს აწერს 90 კაცი).

წერილი რედ. მიმართ

ბ. რედაქტორო!

უმორჩილესად გთხოვთ ათგილი დაუთმოთ თქვენს პატივცემულ გაზეთში შემდეგს:

რადგანაც თბილისის გუბერნატორის მიერ გორის მაზრისთვის დათმობილმა ფქვილმა დიდი გაუგებრობა და თაღლითობა გამოიწვია ერთ-ერთ დაწესებულების წარმომადგენელების მხრით, და ამნაირად გათელილ იქმნა ყოველი უფლება და ინტერესები სოფლის საკრედიტო და საკოოპერატიო დაწესებულებათა, ვსთხოვთ ყველა სოფლის საკრედიტო და კოოპერატივების წარმომადგენელებს უიჭველად დაესწრნენ კრებას ამა წლის იანვრის 3 ქ. გორში, როგორც ამ საკითხის გამოსარკვევათ, ისევე მომავალ მოქმედებისათვის, რათა ერთხელ და სამუდამოთ ბოლო მოეღოს ზოგიერთების უკანონო საქციელს.

დ. დიახამიძე და ა. ქარუმიძე.

წერილი ცხინვალის მხარედან

დიდი ხანი არ არის, რაც დ. ცხინვალში შესდგა კოოპერატიული ამხანაგობა. ამხანაგობის ერთ ნაწილს სურდა გორის კოოპერატივთან შეერთება და იქიდგან ზიდვა საჭირო საქონლისა, მეორე კი თავგამოდებით მოითხოვდა განცალკევებულ, სხვისგან დამოუკიდებელ, კოოპერატივს; უკანასკნელთ გაიმარჯვეს და გაიხსნა დამოუკიდებელი კოოპერატივი. ამხანაგობაში შედიან როგორც დ. ცხინვალის მკვიდრნი, ისე მახლობელ სოფლების მცხოვრებნი, განურჩევლად ეროვნებისა, წოდებისა, სარწმუნოებისა და ხელობისა. ასე, ოთხი თვე იქნება, რაც კოოპერატივის მაღაზიამ დაიწყო მოქმედება. გამგებელნი თვით ცხინვალელები არიან, მაღაზიაშიც თვითონვე მსახურებენ, სოფლელი წევრები სულ გარიყულნი დარჩნენ. არც გამგეობის, არც მაღაზიაში მსახურთა არჩევა და არც თვით მაღაზიის ამოქმედება ჩვენ სოფლელებს არ გაგვაგებინეს. ან რა საჭირო იყო ჩვენი დაკითხვა; რაც საჭირო იყო, ის ხომ იგდეს ცხინვალელებმა ხელში; ჩვენ, სოფლელთა ფულმა ცოტად თუ ბევრად ხომ მოანაცვლებინა მათ ხელი; ეზიდებიან საჭირო საქონელს, იქვე ხელად ცხინვალელები ინაწილებენ და ჩვენ ვრჩებით ხახა-მშრალები. ან რა საჭიროა სოფლელთათვის შაქრის ფხვნილი, ბრინჯი, მარილი, ნავთი და სხვ. რა იციან მათ ამათი ყადრი. ის არა სჯობიან, თვითონ იაფად შეიძინონ და მერე ჩვენ ერთი-ორად და სამად მოგვყიდონ. თითქმის ორი თვე იქნება, რაც ჩვენ არა გვრგებია-რა. შეეკითხებით: მაღაზიაში როდის გექნებათ, გინდ შაქრის ფხვნილი? გიპასუხებენ—კაცი გყავს გაგზავნილი და ამ ორ დღეზედ მოგვივაო. ორმა დღემ კი არა, ორმა კვირამაც რო გაიაროს და მერე მოითხოვოთ რამე, რუსული „ზავტრა“-სავით ისევ იმას მოგახსენებენ. ექვს დეკემბერს ვიკითხეთ შაქრის ფხვნილი. გვითხრეს: ამ ორ დღეზე მოგვივაო. რომ აღარ დავცდენილიყავ, ჩემი „კნიჟკები“ 3 მან. და 20 კაპ. დავტოვე მაღაზიაში მსახურთან და ვსთხოვე ჩემთვისაც ენაწილებინათ მოტანილი საქონელი. ავედით 22 დეკემბერს. ისევ ის სიტყვები დაგვხვდა: —ამ ორ დღეზედ მოგვივაო. გამოვართვით ჩვენი ფული და „კნიჟკები“ მივატოვეთ მაღაზიაში. ამისთანავე დღე ადგას ყველა სოფლელ ამხანაგს და, თუ საქმეს არ მოვარა, შეიძლება, სოფლები სულ ჩამოვშორდეთ ცხინვალელებს. მაგრამ საქმე ის გახლავთ, რომ ფულის შეტანა ადვილი ყოფილა და გამოტანა კი ძლიერ ძნელი.

მღ. იოსებ კაპანაძე.

რედაქტორ-გამომცემელი
სანდრო შანშიაშვილი

ამიერ-კავკასიის რკ. გზის

მატარებლების მიმოსვლა

(დრო ნაჩვენებია თფილისის)

თბილისიდან ვადის:

ბათუმისკენ	საფ.	№ 3,	11.03	დილ.
„	სამგზ.	№ 9,	10.33	საღ.
ბორჯომისკენ	სამგზ.	№ 19,	3.20	დღ.
„ „		№ 17,	8.27	დილ.
გორისაკენ	სამგზ.	№ 61,	9.10	დილ.
ბაქოსაკენ	ჩქარ.	№ 6,	11.13	დილ.
„	სამგზ.	№ 8,	3.54	დღ.
„	საფ.	№ 4,	9.28	საღ.
ყარსისაკენ	სამგზ.	№ 4-3,	11.13	საღ.
თელავისაკენ	№ 4,	8 „	58 „	დილ.

თფილისში მოდის:

ბათუმიდან	სამგზ.	№ 10,	9.52	დილ.
„	საფ.	№ 4,	8.38	საღ.
ხაშ.-ბორჯ.	სამგზ.	№ 20,	7.43	დილ.
„	სამგზ.	№ 18,	10.12	საღ.
გორიდან	სამგზ.	№ 62,	6.34	საღ.
ბაქოდან	საფ.	№ 3,	10.08	დილ.
„	სამგზ.	№ 7,	4.12	საღ.
„	ჩქარ.	№ 5,	8.48	საღ.
თელავიდან	№ 3,	6 „	24 „	საღ.
ყარს-ჯულფ.	საფ.	№ 3***,	8.10	დილ.

სეანსები

ვისაც სურს—ეროვნული ლოტერეა სამუდამოდ განიკურნოს ამ ავადმყოფობისაგან მუდამ უნდა ახსოვდეს, რომ მისი თავიდან მოშორება შეიძლება **ხუსუნატის** წამლით პირველ-ხარისხოვანი „**გონოზანით**“. ეს წამალი სულ რამდენიმე დღეში ჰკურნავს დაძველებულ სუსუნატს. საშვალება **ნაცადია ტფილისის, რუსეთისა და ხაზღვარგარეთელ ექიმებისა და პროფესორებს** მიერ და აღიარებულია საუკეთესო წამლად სუსუნატის მოსარჩენად.

ჩვენი გარანტია.

თუ თქვენთვის ეს ხაძნელო არ იქნება, გთხოვთ შეეკითხოთ რომელსაც გსურთ ეჭირნს ჩვენს აბებზე და ის აუცილებლად აგიხსნით, რომ ეს აბები საუკეთესო და რადიკალური საშვალებაა. საშვალება ერთნაირად ნაცადია მამაკაცებზეც და ქალებზეც. მაშ, ნუ ხარჯავთ დიდ ფულს უშედეგო წამლობაზე, რადგანაც 3 კოლოფი და სამი შუშხაპუნებით რომელიც წამალთან არის ერთად, სავსებით ჰკურნავს ავადმყოფს ამ მძიმე სენისაგან.

ერთი კოლოფი აბებისა ღირს 4 მან. და 3 შუშა შეშხაპუნებული ღირს ცხრა მან. სხვა ქალაქებში გაიგზავნება 3 მანეთის მიღების შემდგომ.

მიწერ-მოწერა და წამლის დაკვეთა შეიძლება მხოლოდ **რ. შმიდტ** თბილისი, თხინვალის ქუჩა № 12 отд. 3. მახლობლივ გოლოვინის პროსპექტისა და მეჯავოს ქუჩის.

Р. Шмидтъ, Тифлисъ, Тхинвалская ул. № 12 отд. 3.

პირადად ნახვა შეიძლება **2—5** საათამდე. წამალი იყიდება მთელი დღე. —300—

ვაჭრობისა და მრეწველობის სამინისტროს უწყებაში მყოფი
კომერციულ ცოდნათა
კურსები
ფ. ე. ფილიპიანისა
ორივე სქესისთვის
(თბილისი, მიხეილის პროსპ., № 24, ტელ. № 976)
თხოვნები მიიღება: 4—5 საათ. საღამოთი. მეცადინეობა დაიწყება 15 იანვრიდან. პროგრამები და წესდებანი მსურველთ გაეგზავნებათ, ან მიეცემათ უსასყიდლოთ კურსების კანცელარიაში.
(20—340—9)

ძირს ტანჯვა, ძირს საერთო სისუსტე, ძირს სქესოგრივი უძლურება!

ვურჩევთ ყველას, ვინც საერთო სისუსტეს გრძნობს, სქესობრივად უძლურია—შეიძინოს ახლად გამოგონილი საშუალება პილულები **მოლეციტინი** (დასალევი) ნებადართულია მთავარ სამედიცინო საბჭოსაგან № 801.

— **მოლეციტინი** საშუალებაა სისხლ-ნაკლებობისათვის, უმადობისათვის, რახიტის, ნევრასთენიის, ცენტრალურ ნერვთა სისტემის ანთების წინააღმდეგ.

— **მოლეციტინი** მოწონებულია ბევრ ექიმისაგან, როგორც აღმადგენელი ორგანიზმისა და ავადმყოფის გამომბრუნებელი.

— **მოლეციტინი** უვნებელი საშუალებაა და ჰრგებს არა მარტო ავადმყოფობის დასაწყისს, არამედ ავადმყოფობის გაარჯლების შემდეგაც.

— **მოლეციტინი** მშვენივრად მოქმედებს ვერცხლის წყალით და სხვა პრეპარატებით სიფილისის წამლობის დროს დაუძლურებულებზე. აღადგენს ძალას, მადას ჰმატებს, ნერვებს ამშვიდებს, ტეხას და წელის ტკივილს სპობს.

— **მოლეციტინი** სპობს უძილობას, ყრუობას, ყურებში წივილს, ნევრალგიურ ტკივილებს, სუნთქვის შეკვრას, აჩერებს თმის ცვენას.

— **მოლეციტინი** კარგად მოქმედებს ნერვების აშლილობაზე საზოგადოდ და უმთავრესად ქალების ავადმყოფობაზე.

— **მოლეციტინი** ჰრგებს აგრეთვე სპაზმოფილის ასტმატიურ მოვლენების დროს და საზოგადოდ ნერვიულ ავადმყოფობის დროსა.

— **მოლეციტინი** კარგად მოქმედებს აგრეთვე ქალების თვიურების მოსპობის დროს და ანელებს გულის ფრიალს, თავსბრუ ხვევას, ოფლიანობას უძილობას.

— **მოლეციტინი** ჰშველის ორსულობის დროს, სპობს უგუნებობას (რაც ძლიერ ხშირია) და გულის რევასა.

— **მოლეციტინი** კარგად მოქმედებს ონანისტებსა და სქესობრივად უძლურებზედ.

— **მოლეციტინი** მარგებელია როგორც დიდებისათვის, ისე ბავშვებისათვის.

— **მოლეციტინი** ჩქარა იკარგება ორგანიზმში და არ მოქმედებს კუჭზე.

— **მოლეციტინი** ძლიერ ადვილი სახმარი წამალია, ყველას შეუძლიან დამოუკიდებლად იწამლოს ყველგან, სადაც უნდა იყოს.

თითო კოლოფის ფასი 3 მან. სრული კურსი წამლობისა საჭიროებს 5-დან 10 კოლოფამდე. იგზავნება ფასდადებით 5 მან. ბეის მიღების შემდეგ.

შეკვეთა და ცნობების მიღება შეიძლება მხოლოდ **რ. ი. შმიდტთან.** Тифлисъ, Тхинвальская ул. № 12 отд. 3. თხინვალის ქუჩა № 12. მე-2 სპ. უბანი გოლოვინის პროსპ. მამადავითის ქუჩის ახლოს.

(თ.)

თევზის მრეწველნი
ძმ. ძეგველოვები
პუშკინის ქუჩა, საკუთარი სახ., № 9, ტელეფონი № 712.

ყოველ დღე მოგვდის საკუთარ და სავაჭრო სახლ. „ლ. მაილოვის-შვილ“, სამრეწველოებიდან ახალი ქვირითის **ხიზილალა**, მცირე მარილიანი, შავი „**მეშჩნი**“ ხიზილალა. მივიღეთ საუკეთესო სალიანის **შამაიები** მუდმივ გვაქვს ცოცხალი თევზი. აგრეთვე ახალ-ახალი მტკვრის ზუთხი, თართი, ფარგა და ლოქო, გვაქვს აგრეთვე მიღებული ყოველგვარი კონსერვები და სარდინკები რუსეთის და საზღვარ-გარეთის ფირმებისა ხანგრძლივ ინახება.

ნებადართულია სამხედრო ცენზორისაგან

სტამბა „ცხოვრება“ ა. კალანდაძისა, გაბაევის შესახვევი № 4.